

اللہ
رسول
محمد

KURAN'DA ŞEFKAT VE ADALET

... Aralarında hükmedersen
adaletle hükmet. Şüphesiz, Allah, adaletle
hüküm yürütenleri sever.
(Maide Suresi, 42)

HARUN YAHYA
(ADNAN OKTAR)

8. BASKI

Adalet denildiğinde herkes temelde aynı kavramları anlar ve bu kavramlar çoğu insan tarafından kabul görür. Bu, hiçbir farklılık gözetmeden tüm insanları kapsayan, insanlar arasındaki dil, din, ırk gibi tüm farklılıklara rağmen, imkanları hakka uygun bir biçimde paylaşan, güçlülerin değil haklıların üstün olduğu bir dünya oluşturmayı hedefleyen bir adalettir.

İnsanları adaletten uzaklaştıran etken, prensipte kabul ettikleri bu adaleti, kendi çıkarları ile çatıştığında reddetmeleridir. Adaletin yeryüzünde gerçekten uygulanabilmesi için, insanlara, adalet uğruna kendi çıkarlarını bir kenara bırakabilecek bir ahlaka ihtiyaç vardır.

Bu ahlak, Allah'ın bizlere öğrettiği ve emrettiği Kuran ahlakıdır. Çünkü Kuran ahlakı, insanlar arasında hiçbir ayırım gözetmeden, sadece haktan ve doğrulardan yana, katıksız bir adaleti emretmektedir. Allah Nisa Suresi'nde inananlara, kendi aleyhlerinde dahi olsa adaletli davranmalarını şöyle emreder:

Ey iman edenler, kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınızı aleyhine bile olsa, Allah için şahidler olarak adaleti ayakta tutun. (Onlar) ister zengin olsun, ister fakir olsun; çünkü Allah onlara daha yakındır. Öyleyse adaletten dönüp heva (tutkuları)nıza uymayın. Eğer dilinizi eğip büker (sözü geveler) ya da yüz çevirirseniz, Şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberi olmandır. (Nisa Suresi, 135)

Ayette de bildirildiği gibi, insanlar arasında hiçbir ayırım gözetmeden, sadece Allah rızası gözetilerek, Allah'tan korkarak sağlanan adalet gerçek adalettir.

Elinizdeki bu kitabın amacı da, Kuran'daki gerçek adaleti insanlara tarif etmektir.

YAZAR HAKKINDA: Harun Yahya müstear ismini kullanan Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir. Nitekim yazarın, bugüne kadar 60 ayrı dile çevrilen 300'ü aşkın eseri, dünya çapında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Harun Yahya Külliyyatı, -Allah'ın izniyle- 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

**SİPARİŞ
HATTI**

0.212.4444441

www.globalkitap.com

VISA P.K. 413 Şişli/İstanbul

ISBN 978-975-8801-56-5

08

9 789758 801565

ARAŞTIRMA YAYINCILIK

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ
رَسُولُ
مُحَمَّدٍ

OKUYUCUYA

•Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 150 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.

•Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

•Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

•Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

•Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

•Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.

•Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheli ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlamazsınız.

**KURAN'DA
ŞEFKAT VE
ADALET**

**HARUN YAHYA
(ADNAN OKTAR)**

KURAN'DA SEFKAT VE ADALET

HARUN YAHYA
(ADNAN OKTAR)

YAZAR ve ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 60 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Ur-

duca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırçça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurtdışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetinine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtımak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanatından anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

Birinci Baskı: Aralık, 2001

İkinci Baskı: Eylül, 2005

Üçüncü Baskı: Ekim, 2005

Dördüncü Baskı: Mart, 2006

Beşinci Baskı: Temmuz, 2006

Altıncı Baskı: Haziran, 2007

Yedinci Baskı: Ekim 2008

Sekizinci Baskı: Mart 2010

ARAŞTIRMA YAYINCILIK

Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi İbrahim Elmas İşmerkezi

A Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul

Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: Entegre Matbaacılık

Sanayi Cad. No: 17 Yenibosna-İstanbul Tel: (0 212) 451 70 70

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net
www.harunyahya.tv

İ Ç İ N D E K İ L E R

YARATILIŞ GERÇEĞİ	10
GİRİŞ	33
ALLAH ADALETİ EMREDER	37
RESULLER ADALETİ EMRETMİŞTİR ..	50
KURAN'DA KİTAP EHLİ	69
GERÇEK ADALETİN YAŞANDIĞI TOPLUMLARDAKİ HUZUR	79
SONUÇ	97
DARWINİZM'İN ÇÖKÜŞÜ	100

YARADIGIŞ
GERÇEĞİ

Tek bir proteinin tesadüfen oluşma ihtimali 10^{950} 'de bir ihtimaldir ki bu da imkansızdır. Bir tane protein bile tesadüfen oluşamazken, Darwinistler, milyonlarca proteinden oluşan benim gibi bir canlının tesadüfen oluştuğunu iddia ederler.

www.kuranvebilim.com

*Stztin İlahınız yalnızca Allah'tır ki,
O'nun dışında İlah yoktur.
O, ilim bakımından herşeyi kuşatmıştır.
(Taha Suresi, 98)*

Bir insanın burnunda 5-10 milyon civarında koku alma hücresi varken, benim burnumda 220 milyon civarında koku alma hücresi var. Sahip olduğum her özellik, Yüce Allah'ın bana verdiği eşsiz birer nimettir.

www.yaratilismuzesi.com

*Yaratan, hiç yaratmayan gibi midir?
Artık öğüt alıp-düşünmez mısınız?
(Nahl Sureti, 17)*

Allah, annemin karnında, tek bir ortak ana hücreyi çoğaltarak, benim tüm dokularımı, organlarımı, yüzümü, gözlerimi meydana getirdi. Rabbim, yarattığı tüm hücrelerime ne kadar çoğalmaları gerektiğini, ne zaman durmaları gerektiğini ve hangi organlarımı meydana getirmeleri gerektiğini sürekli olarak ilham ediyor.

Allah dedi ki: "İki İlah edinmeyin: O, ancak tek bir İlah'tır. Öyleyse Benden, yalnızca Benden korkun." Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur, itaat-kulluk da (dın de) sürekli olarak O'nundur. Böyleyken Allah'tan başkasından mı korkup-sakınıyorsunuz? (Nahl Suresi, 51-52)

www.bilgilerdunyasi.net

Darwinistler, benim sahip olduğum tek bir hücrenin bile açıklamasını yapamazken, benim tüm güzelliğimin, etrafımdaki ağaçların, diğer çiçeklerin, meyvelerin, uçsuz bucaksız ormanların tesadüfen meydana geldiğini iddia ederler. Oysa beni de, etrafımdaki tüm ihtişamlı güzellikleri de yaratan, alemlerin Rabbi olan Yüce Allah'tır.

www.yaratilisguzellikleri.com

*Göklertn, yerin ve her ikisi arasındakilerin Rabbi'dir:
şu halde O'na ibadet et ve O'na ibadette kararlı ol...
(Meryem Suresi, 65)*

Darwinistler, annemin bana olan şefkatini, kör tesadüflere bağlarlar. Ama bilinçsizce gelişen olayların, fedakarlık, şefkat ve dayanışma gibi bilinç ve akıl gerektiren özellikleri nasıl meydana getirdiğini hiçbir şekilde açıklayamazlar.

www.darwininbilmedikleri.com

*(Bunlar.) 'İçten Allah'a yönelen' her kul için
'hikmetle bakan bir iç göz' ve bir zikir dir. Ve gökten
mübarek (bereket ve rahmet yüklü) su indirdik;
böylece onunla bahçeler ve biçilecek taneler bitirdik.
(Kaf Suresi, 8-9)*

www.yaratilismucizesi.com

Sahip olduğum tek bir DNA'nın herhangi bir basamağındaki, orneğin 719 milyon 348 bin 632'nci basamaktaki tek bir harfin yanlış kodlanması gibi bir hata bile benim için korkunç soruğlara yol açabilir. Buna rağmen Darwinistler, kusursuz yapımla benim, rastgele olayların bir sonucu olduğumu iddia ederler. Bunun imkansız olduğu apaçıktır.

www.darwinmedenyandı.com

Düşmanlarımıza karşı oldukça yırtıcı olmamıza rağmen, ailemize karşı son derece şefkatli ve sevgi doluyuz. Eğer her şey Darwinistlerin söylediği gibi şuarsuz olayların sonucunda geliyorsa ve onların iddia ettiği gibi doğada yalnızca bir mücadele hakimse, bu durumda sevgiyi, şefkati ve korumacılığı, yavrularımıza karşı özverili davranışları hiçbir şekilde bilmiyor olmamız gerekirdi.

www.kurandayaratis.com

"En eski kaplumbağalara, Almanya'daki Trias devri fosil yataklarında rastlanır. Bugün yaşayan örneklerine çok benzeyen sert kabukları sayesinde kolaylıkla diğer türlerden ayırt edilirler. Daha erken ya da daha ilkel kaplumbağalara ait hiçbir iz tanımlanamamıştır. Oysaki kaplumbağalar çok kolaylıkla fosilleşirler ve fosillerinin çok küçük parçaları dahi bulunsa kolaylıkla tanınırlar." (Robert Carroll, *Vertebrate Paleontology and Evolution*, s. 207)

www.surungenfosilleri.com

37-23 milyon yıllık
kaplumbağa fosili

Geyiklerin onlarca türünden biri olan benekli geyiğe dünyanın pek çok bölgesinde rastlamak mümkündür. Fossilleşerek bugüne kadar muhafaza olan bu geyik kafatası, yeryüzünde evrimsel bir gelişim yaşanmadığını, canlıların yaratıldıkları ilk halleriyle bugünkü görünüşleri arasında hiçbir fark olmadığını ortaya koymaktadır.

www.darwinistneleridusunmez.com

*Dönem: Mezozoik zaman,
Kretase dönemi
Yaş: 78 milyon yıl
Bölge: Çin*

78 milyon yaşındaki bir geyiğe ait olan yandaki kafatasının günümüz geyiklerinden hiçbir farkı yoktur.

Evrimcilerin iddiaları doğru olsaydı, geçmişte, hem antilop özelliği taşıyan hem de farklı bir canlı türünün özelliklerine sahip olan pek çok garip canlının olması gerekirdi. Ne var ki, sayısız masalla ve hayali senaryoyla dolu olan evrimci yayınlarda, bir tane bile ara canlı fosili sergilenmemektedir. Çünkü böyle bir canlı tarihin hiçbir döneminde yaşamamıştır. Tüm canlılar, resimde örneği görülen 83 milyon yıllık antilop gibi, var oldukları ilk halleriyle günümüze kadar gelmişlerdir.

*Dönem: Mezozoik zaman,
Kretase dönemi
Yaş: 83 milyon yıl
Bölge: Çin*

83 milyon yaşındaki üstteki antilop kafatası ile günümüzdeki antilopların arasında hiçbir fark yoktur.

Mustelidea familyasına dahil olan sansarlar, milyonlarca yıldır değişmeyen yapılarıyla, evrimin iddialarını yalayan canlılardan biridir. Yapılan jeolojik araştırmalar, diğer tüm bilim dalları gibi, evrim teorisinin geçersizliğini ortaya koyarken, Yaratılış'ın açık bir gerçek olduğunu gözler önüne sermektedir.

www.kafatasifosilleri.com

*Dönem: Senozoik zaman,
Miosen dönemi
Yaş: 23 - 5 milyon yıl
Bölge: Çin*

Üstteki, 23-5 milyon yaşındaki sansar kafatasında da görüldüğü gibi sansarlar milyonlarca yıldır aynıdır ve bu halleri ile kendilerini Allah'ın yarattığını kanıtlamaktadırlar.

Kuzey kutup bölgesinde kimi zaman -40 dereceyi bulan soğukta yaşayan kutup tilkileri, beslenmek için kimi zaman 1000 kilometrelik yol katederler. Allah'ın güç şartlara dayanıklı yarattığı kutup tilkisinin fosil kafatasları, günümüzdeki canlı örneklerine birebir benzemektedir. Bu apaçık delil, tüm canlılarda olduğu gibi tilkilerin de yaratıldıkları ilk andaki halleri ile günümüzde de var olduklarını göstermektedir.

www.evrinmasali.com

*Dönem: Senozoik zaman,
Miosen dönemi
Yaş: 8.2 milyon yıl
Bölge: Çin*

Yanda Çin'de bulunmuş olan 8.2 milyon yıllık kutup tilkisi kafatası altta ise günümüzde yaşayan kutup tilkisi görülüyor.

Darwinistlerin 150 yıldır devam eden ara form fosili arayışı büyük bir hüsrarla sonuçlanmıştır. Günümüzde evrimcilerin delil diye ortaya koyabilecekleri hiçbir bulgu yoktur. Antropolog Jeffrey H. Schwartz fosil kayıtlarının, Darwinizm'in aleyhine olduğunu şöyle ifade eder:

"Pek çok paleontolog fosil kayıtlarında, kayıp halkaları bulmak yerine, sadece büyük boşluklarla ve bugüne kadar kaydedilmiş fosil türleri arasında herhangi bir ara form olmadığı gerçeğiyle yüz yüze geldi." (Schwartz, Jeffrey H., *Sudden Origins*, 1999, s. 89)

www.hayvanlaralemi.net

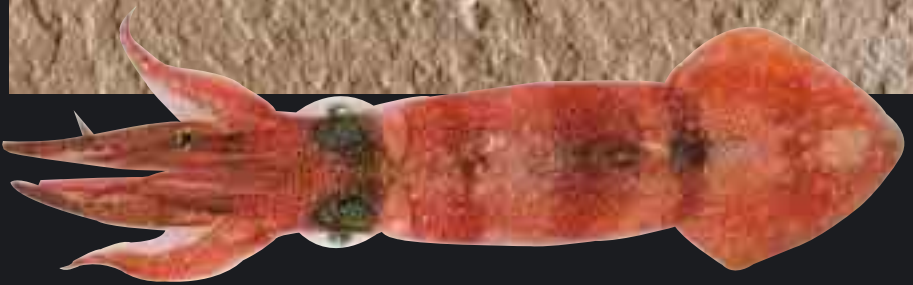
*Dönem: Senozoik zaman,
Miosen dönemi
Yaş: 23 - 5 milyon yıl
Bölge: Çin*

23-5 milyon yıl öncesine ait kutup porsuğu kafatası (üstte), yanda ise günümüzde yaşayan bir kutup porsuğu görülüyor.

Mürekkep balıklarının tarih boyunca hep mürekkep balığı olarak var olduklarının ispatı olan resimdeki 95 milyon yıllık fosil, evrimcilerin iddialarına meydan okumaktadır. Mürekkep balıklarının evrim geçirdiğine dair en küçük bir delil dahi öne süremeyen evrimciler, fosil kayıtları karşısında büyük perişanlık içindedirler.

www.kuranevriniyalanliyor.com

En üstte Lübnan'da bulunmuş 95 milyon yıllık mürekkep balığı fosili görülüyor. Hemen altında da günümüzde yaşayan bir mürekkep balığı.

Günümüzdeki pandaların taşıdıkları tüm özelliklere sahip olan, bundan 96 milyon yıl önce yaşamış olan pandalar evrimi reddetmektedir. Fosillerle ispatlanan bu gerçek, açık ve net olarak ortadadır. Darwinistlerin ısrarla göz ardı etmeye çalışmaları, bu gerçeği değiştirmez. Canlılar evrimsel bir süreç sonucunda ortaya çıkmamıştır. Canlı ve cansız tüm varlıkları Allah yaratmıştır.

www.fosillerevrimireddediyor.com

*Dönem: Mezozoik zaman,
Kretase dönemi
Yaş: 96 milyon yıl
Bölge: Çin*

*Üstte 96 milyon yaşındaki
bir pandaya ait kafatası
görülüyor.*

Fosil kayıtları kum tilkilerinin hep kum tilkisi olarak var olduklarını, başka bir canlıdan türemediklerini ispatlamıştır. Günümüz kum tilkileriyle her yönden aynı olan 86 milyon yıllık resimdeki kum tilkisi kafatası fosili, evrimcilerin sadece hayallerini dile getirdiklerinin delilidir. Darwinistlerin iddia ettikleri gibi bir süreç hiçbir zaman yaşanmamıştır, evrimci varsayımlar bilimsel dayanaktan yoksundur.

*Dönem: Mezozoik zaman,
Kretase dönemi
Yaş: 86 milyon yıl
Bölge: Çin*

Günümüzde yaşayan kum tilkileriyle aynı özelliklere sahip olan 86 milyon yaşındaki bu kafatası evrime meydan okumaktadır.

At nalı yengeçleri, Chelicerata (kelikeserliler) alt filumuna dahildirler ve örümcekler ve akrep familyalarına daha yakındırlar. Resimde görülen 150 milyon yıl yaşındaki at nalı yengeci fosili, Yaratılış'ın açık bir gerçek olduğunu, evrimin hiçbir zaman yaşanmadığını bir kez daha teyit etmektedir.

www.evrimgelgesi.com

Günümüzde yaşayan bir at nalı yengeci ve altta da 150 milyon yıllık Almanya'da bulunmuş bir at nalı yengeci fosili.

Evrimcilerin çok uzun yıllardır aradıkları ara geçiş fosilleri hiçbir şekilde bulunamamakta, öte yandan Yaratılış gerçeğini ortaya koyan fosillere her gün bir yenisi eklenmektedir. Resimdeki zebra kafatası fosili de bu örneklerden biridir. Diş ve çene yapısı günümüz örneklerinden farksız olan bu fosil, evrim teorisinin büyük bir aldatmacadan ibaret olduğunu, tüm canlıları Allah'ın yarattığını bir kez daha teyit etmektedir.

www.dominikamberleri.com

*Dönem: Mezozoik zaman,
Kretase - Eosen dönemi
Yaş: 70 - 40 milyon yıl
Bölge: Çin*

Üstte, diş ve çene yapısıyla günümüzdeki örneklerinden farksız olan 70-40 milyon yıllık zebra kafatası fosili görülüyor.

Darwinistlerin açmazda olduğu konulardan biri de memelilerin kökenidir. Evrimciler, memelilerin kökenine ve bu sınıfa dahil canlıların birbirleriyle olan sözde evrimsel akrabalık ilişkilerine dair hiçbir kanıt gösteremezler. 90 milyon yıllık bu kaplan kafatası fosili de evrim teorisinin ne kadar büyük bir çıkmaz içinde olduğunu delillerinden biridir.

www.kambriyenvedarwin.com

*Dönem: Mezozoik zaman,
Kretase dönemi
Yaş: 90 milyon yıl
Bölge: Çin*

90 milyon yıl öncesine ait olan bu kaplan kafatası, günümüzdeki kaplanlarla aynı özelliklere sahiptir ve evrimcilerin iddialarına meydan okumaktadır.

**KURAN'DA
ŞEFKAT VE
ADALET**

GİRİŞ

Sizin şu satırları okuduğunuz sırada dñyanın dñrt bir yanında savaşlar devam ediyor, insanlar òluyor, sakat kalıyor, evinden, yurdundan çıkmak zorunda bırakılıyor. Yađmur, kar altında yüzlerce kilometreyi yürüyerek kateden mñlteciler açlıkla, susuzlukla ve salgın hastalıklarla mücadele ediyor, fakat bu zulmü yapan kişiler vicdan rahatlığı içinde hayatlarına devam edebiliyor, yemek yiyor ve sıcak yataklarında huzurlu bir şekilde uyuyabiliyorlar. şu an dñnyadaki bazı òlkelere baktığımızda, adaletin, maddi gücü elinde bulunduran azınlıklar tarafından, eğer canları isterse uygulattırdıkları bir prosedür haline gelmiş olduğunu görüyoruz. Eğer "insafa gelirlirse" ihtiyaç içinde olan bu insanlara yardım eli uzatıyor, yine "insafa gelirlirse" adaletli davranıyorlar. Dñyanın dñrt bir yanında bazı insanlar haksız kazançlar elde ederek, fakirlerin hakkını yiyecek refah içinde yaşıyorlar. Suçsuz insanlar cezalandırılırken gerçekte suçlular itibar ve iltifat görüyor.

Kısacası dñnyadaki birçok òlkede adaletsizlik hüküm sürüyor. Peki neden? İnsanlar adaletin gerekliliğine inanmıyorlar mı?

Aslında adalet dendiğinde herkes temelde aynı kavramları anlar ve bu kavramlar çoğu insan tarafından kabul görür. Bu, hiçbir farklılık gözetmeden tüm insanları kapsayan, insanlar arasındaki dil, din, ırk gibi tüm ayrımlara rağmen, imkanları hakka uygun bir biçimde paylaştıran, güçlülerin değil haklıların üstün olduğu bir dünya oluşturmayı hedefleyen bir adalettir.

İnsanları adaletten uzaklaştıran etken ise, prensipte kabul ettikleri bu adaleti, kendi çıkarları ile çatıştığında reddetmeleridir. Örneğin rüşvetin kötü bir yol olduğunu, rüşvet yiyerek adaletsizlik yapmanın ahlaksızlık olduğunu sözde herkes kabul eder. Ama kendilerince cazip bir rüşvet teklifi ile yüzyüze gelen bazı insanlar, birtakım "gerekçeler" uydurarak, sözde kabul ettikleri bu kıstasları hiç düşünmeden çiğnerler.

Aynı şekilde, mahkemelerde şahitlik yapan insanların mutlaka doğru konuşmaları, gerçeği anlatmaları gerektiğini de herkes bilir ve kabul eder. Oysa bir mahkemede şahit olarak ifade veren bazı insanlar, kendilerinin veya yakınlarının çıkarları söz konusu olunca hemen tavır değiştirir ve kolaylıkla yalan söylerler. Bu kişiler adaleti prensipte kabul etmekte, ama kendi çıkarlarıyla çatıştığı anda tereddütsüz olarak çiğnemektedirler. Kamuya açık malların eşit paylaşılması gerektiğini de yine herkes prensipte kabul eder. Ancak bir "yardım kampanyası" olduğunda, dağıtılan mallardan daha fazla, hem de hakkından fazla alabilmek için birçok insan birbirini ezer. Yine, çıkarlar adalete karşı üstün gelmiştir.

Bu şekilde pek çok örnek verebiliriz. Ama sonuçta karşılaştığımız gerçek aynıdır: Bazı insanlar adaletin gerekliliğine inansalar dahi, kendi çıkarları söz konusu olduğunda adaleti

çığneyebilmektedirler. Bu şekilde düşünen insanlar bazı toplumlarda çoğunluğu oluşturdukları için de, adalet hayali bir kavram olmaya devam etmektedir.

Adaletin yeryüzünde gerçekten uygulanabilmesi içinse, insanlara, adalet uğruna kendi çıkarlarını bir kenara bıraktıracak bir ahlaka ihtiyaç vardır.

Bu ahlak, Allah'ın bizlere öğrettiği ve emrettiği Kuran ahlakıdır. Çünkü Kuran ahlakı insanlar arasında hiçbir ayırım gözetmeden, sadece haktan ve doğrulardan yana, katıksız bir adaleti emretmektedir. Allah Nisa Suresi'nde inananlara, kendi aleyhlerinde de olsa adaletli davranmalarını şöyle emreder:

Ey iman edenler, kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhine bile olsa, Allah için şahidler olarak adaleti ayakta tutun. (Onlar) ister zengin olsun, ister fakir olsun; çünkü Allah onlara daha yakındır. Öyleyse adaletten dönüp heva (tutkuları)nıza uymayın. Eğer dilinizi eğip büker (sözü geveler) ya da yüz çevirirseniz, Şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberi olandır. (Nisa Suresi, 135)

Ayette de bildirildiği gibi insanlar arasında hiçbir ayırım gözetmeden, sadece Allah rızası gözetilerek, Allah'tan korkarak sağlanan adalet gerçek adalettir. Böyle bir adalet hedeflendiğinde, ne şahsi bir menfaat, ne dostluk, ne düşmanlık, ne de kişinin hayata bakış açısı, dili, ırkı, teninin rengi kararlarında etki edemeyecek, sadece ve sadece haktan yana karar verilecektir. Kuran ahlakının yaşandığı toplumlarda gerçek adaletin, gerçek huzurun ve güvenin de yaşanacağı mutlaktır. Çünkü ancak Allah'tan korkan, hesap gününde tüm yapıp ettikleriyle hesaba çekileceğini bilen bir insan gerçek adaleti sağlayabilir.

Nitekim tarih bunun ispatıdır. Allah'ın "**Yarattıklarımızdan, hakka yöneltip-iletene ve onunla adaleti kılan (uygulayan) bir ümmet vardır.**" (Araf Suresi, 181) şeklinde bildirdiği gibi, tarih boyunca adaletin hakim olduğu dönemler yaşanmıştır. Başta peygamberler ve sonra da onların yolunu izleyen pek çok adil yönetici yaşadıkları dönemlerde toplum içerisinde güven ve barış ortamı oluşturmuşlardır. Örneğin Müslüman Türk milleti, geçmiş yüzyıllarda gerçek adaletin nasıl sağlanabileceği konusunda tüm dünya ülkelerine örnek olmuştur. Gerek Selçuklu döneminde gerekse Osmanlı döneminde, çok farklı dinlere mensup, ayrı dilleri konuşan, farklı toplumlar aynı bayrağın altında, birarada huzur içinde yaşamış ve toplumsal adalet sağlanmıştır. Müslüman Türkler ayak bastıkları her yerde adaletli uygulamalarıyla tanınmışlar, sevecen, barışçıl ve merhametli tavırları nedeniyle fethedilen ülkelerin halkları tarafından dahi sevinçle karşılanmışlardır.

Elinizdeki bu kitabın amacı ise, Kuran'daki adaleti insanlara tarif etmektir. Ancak unutmayın ki, böylesine huzur ve güven dolu bir hayatı yaşamak için siz de birşeyler yapmalısınız. Eğer huzur dolu bir hayat yaşamak istiyor ve gelecek nesillerin de adaletli, güven dolu bir ortamda büyümelerini istiyorsanız, öncelikle sizin adaleti gözeterek insanlara örnek olmanız gerekir. Sizin de ayette bildirilen "**adaleti emreden ümmet**"ten olmak için önünüzde bir fırsat var. Unutmayın ki "**... Allah, adaletle hüküm yürütenleri sever.**" (Maide Suresi, 42)

ALLAH ADALETİ EMREDER

Gerçek adaleti Allah Kuran'da, insanlar arasında hiçbir ayırım yapmadan adaletle hükmetmek, insanların hakkını korumak, zulme asla rıza göstermemek, zalime karşı mazlumdansa yana tavır almak, ihtiyaç içinde olanlara yardım eli uzatmak olarak emretmektedir. Bu adalet, bir karar vermek gerektiğinde her iki tarafın da hakkını korumayı, olayları çok yönlü değerlendirmeyi, ön yargısız düşünmeyi, tarafsızlığı, hakkaniyeti, dürüstlüğü, merhameti ve şefkati gerektirir. Bunlardan birinin eksikliğinde, ya da birinin ağır basmasında gerçek adaleti uygulamak zorlaşır. Örneğin olayları itidalli değerlendiremeyen, heyecanına ve hislerine kapılan bir insan sağlıklı karar veremeyecek, bu duygularının etkisinde kalacaktır. Oysa adaletle hükmeden bir kişi tüm kişisel duygu ve düşüncelerini bir tarafa bırakmayı, kendisinden yardım talep eden iki tarafa da hakkaniyetli davranmayı, her şart ve durumda doğrulardan yana olmayı, dürüstlükten ve doğruluktan asla taviz vermemeyi Kuran ahlakı ölçüsünde kendine yol edinmelidir. Kişi, öyle bir ahlaka sahip olmalıdır ki, kendi çıkarlarından önce karşı tarafı düşün-

meli, kendisine bir zarar gelecek olsa dahi, eğer hak karşı taraftan yanaysa, adil olabilmelidir.

"Ey iman edenler, adil şahidler olarak, Allah için, hakkı ayakta tutun. Bir topluluğa olan kininiz, sizi adaletten alıkoymasın. Adalet yapın. O, takvaya daha yakındır. Allah'tan korkup-sakinin. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızdan haberi olandır." (Maide Suresi, 8) ayetinde de bildirildiği gibi, Allah insanın tüm yaptıklarını bilmektedir. Yüce Rabbimiz Allah'tan korkup sakınan ve ahiret gününde hesaba çekileceğini bilen bir kişi Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için adaletle hükmeder. Bilir ki, Allah tüm yapıp ettikleriyle, söylediği her sözle ve aklından geçen her düşünceyle onu ahiret gününde sorguya çekecek ve bunlarla eksiksiz bir şekilde karşılık görecektir...

İşte bu nedenle insanın Allah'ın rızasını kazanması, cehennem azabından kurtulması ve Allah'ın sonsuz nimetlerine kavuşabilmesi için yapması gereken şey, Kuran ahlakını eksiksiz bir şekilde yaşamaktır. Bunun için her insanın, bu ahlaka ulaşmak için bireysel olarak çaba sarf etmesi, tüm bencil isteklerini ve kişisel menfaatlerini bir yana bırakıp, adaleti, merhameti, sevgiyi, şefkati ve barışı kendine yol edinmesi gerekir. Allah Kuran'da gerçek adaleti ayrıntılı olarak tarif etmekte, her türlü anlaşmazlığın adaleti ayakta tutmakla çözüleceğini bildirmektedir. Adil yöneticilerden ve adil insanlardan oluşan bir toplumda her türlü anlaşmazlığın kolaylıkla çözüleceği açıktır. Kuran'da adaletin eksiksiz olarak tarifi yapılmış, iman edenlere karşılaşılabilecekleri olaylar karşısındaki tutumları ve adaletin nasıl uygulanacağı bildirilmiştir. Bu iman edenler için çok büyük bir

kolaylık ve Allah'tan bir rahmettir. Bu nedenle de iman edenler hem Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak, hem de huzurlu, güvenli ve barış içinde bir hayat yaşayabilmek için insanlar arasında eksiksiz bir şekilde adaleti uygulamakla sorumludur.

Adalet, dil, ırk, etnik köken gözetilmeden, tüm insanlar arasında eşit olarak uygulanmalıdır

Dünya üzerinde gelişen olayları incelediğimizde adaletin yer, zaman ve kişilere göre farklı şekilde uygulanabildiğine şahit oluruz. Örneğin bazı toplumlarda kişilerin tenlerinin rengi adaleti uygulayan kişilerin kararına etki eder. Beyaz ten rengi olan bir kişiyle siyah ten rengi olan kişiye aynı durumlarda, aynı kararlar hükmedilmez. Bazı toplumlarda ırk çok büyük bir önem taşımaktadır. Geçtiğimiz yüzyılda Hitler'in Ari ırkı diğer ırklardan üstün görüp, milyonlarca insanı sırf ırkları nedeniyle yok etmek istemesi bunun bir örneğidir. Günümüzde de ırkları, tenlerinin rengi nedeniyle zalimce ve adaletsiz muamelelerle karşılaşan insanlar vardır. ABD'de ve Güney Afrika'da yıllarca siyah ırka ikinci sınıf insan muamelesi yapılmış, çok sayıda Asya ve Afrika ülkesinde sırf ırk farklılıkları yüzünden çok şiddetli çatışmalar yaşanmıştır.

Oysa Kuran ayetlerinde farklı halkların ve kabilelerin yaratılmasının hikmetlerinden biri, insanların "birbirleriyle tanışmaları" olarak bildirilir. Hepsi de Allah'ın kulu olan farklı milletler veya kabileler, birbirleriyle tanışmalı, yani birbirlerinin farklı kültürlerini, dillerini, örflerini, yeteneklerini öğrenmelidir. Farklı ırk ve milletlerin bulunmasının bir amacı, çatışma ve sa-

vaş değil, kültürel bir zenginliktir. Bu çeşitlilik Allah'ın yaratışındaki bir güzelliştir. Bir insanın daha uzun boylu, birinin kısa boylu olması, bir kişinin teninin beyaz diğerinin sarı renk olması bu kişiye herhangi bir üstünlük getirmediği gibi, bir eksiklik olarak da nitelendirilemez. Bunların her biri Allah'ın takdir etmesiyle ve çok büyük hikmetlerle yaratılmıştır. Ancak bu farklılıkların Allah Katında hiçbir önemi yoktur. İman eden bir insan tek üstünlüğün takva ile, yani Allah korkusu ve Allah'a imandaki üstünlükle olduğunu çok iyi bilir. Allah, Hucurat Suresi'nde bu gerçeği şu şekilde bildirir:

Ey insanlar, gerçekten, Biz sizi bir erkek ve bir dişi-den yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi halklar ve kabileler (şeklinde) kıldık. Şüphesiz, Allah Katında sizin en üstün (kerim) olanınız, (ırk ya da soyca değil) takvaca en ileride olanınızdır. Şüphesiz Allah, bilendir, haber alandır. (Hucurat Suresi, 13)

Ayette de bildirildiği gibi Allah'ın emrettiği adalet anlayışı hiçbir ayırım yapmadan her insana eşit, anlayışlı ve barış içinde bir tavrı gerektirir.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) de yaşadığı dönem boyunca farklı ırktan halklara karşı büyük bir adaletle davranmıştır. İnsanların ırkları nedeniyle farklı muamele görmesini her zaman şiddetle eleştirmiş, böyle bir ahlaki "cahiliye ahlaki" olarak tanımlamıştır.

Peygamberimiz (sav), kavmine, cahiliye toplumunda insanların sadece renkleri ya da ırkları farklı olduğu için birbirlerine karşı düşmanca duygular besleyebildiklerini hatırlatmış ve Müslümanları Kuran'da çirkin gösterilen bu davranıştan sakınmaya

davet etmiştir. Bundan 1400 yıl önce Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) aracılığıyla insanlara bir rahmet olarak gönderilen Kuran'da, tüm bu ilkel mantıklar ortadan kaldırılmış, tüm insanların, rengi, ırkı, dili ne olursa olsun eşit olduğu bildirilmiştir. Peygamberimiz (sav) cahiliye inancında var olan, insanları ırka ve renge göre değerlendirme anlayışının basitliği üzerinde durmuş ve Veda Hutbesinde Arap kavmine hitaben şöyle söylemiştir:

"Soylarla övünülmez. Araplar, Arap olduklarından Acemlerden; Acemler de, Acem olduklarından Araplardan üstün sayılamazlar. Çünkü Allah Katında en yüce olanınız, ona karşı gelmekten en fazla kaçınanınız (en takvalınız)dır."

Peygamberimiz (sav) bu sözleriyle insanlara bir kez daha Hucurat Suresi, 13. ayette bildirilen, insanlar arasındaki üstünlüğün sadece takvaya göre olabileceği gerçeğini hatırlatmıştır. İslam, Peygamber Efendimiz (sav)'in de bildirdiği gibi bu ilkel bakış açılarını tamamen ortadan kaldırmaktadır. İslam ahlakının yaşandığı bir ortamda, bir insan ne Musevi ne Hıristiyan ne zenci ne de Kızılderili olduğu için suçlanamaz, farklı bir muameleye maruz kalmaz, mağdur edilemez. Bu, Allah'ın takdiridir ve Allah her insanı en güzel şekliyle yaratmış, en güzel sureti vermiştir. İnsanlara düşen her zaman ve herkese karşı adil, saygılı, sevecen, merhametli, barışçıl ve sevgi dolu olmaktır.

Bunun yanı sıra kişinin fakir ya da zengin olması da müminin adaletle hükmetmesini engellemez, kararlarını etkilemez. Bir insanın sadece maddi güç sahibi olduğu için diğer insanlara haksızlık yapması, zulmetmesi ve bundan da hiçbir karşılık görmeden kurtulması çok büyük bir haksızlıktır. Oysa günümüzde bazı

dünya devletlerine baktığımızda, zenginleri kollayan, fakirlere ise ikinci sınıf insan muamelesi yapan bir anlayışın hakim olduğu görülmektedir. Buna göre bazı zenginler adaletten daha fazla faydalanmakta, fakirlerden üstün tutulmayı kendilerinde bir hak gibi görmektedirler. Dahası, adalet mekanizmalarını kendi menfaatleri için yönlendirmeye çalışmaktadırlar. Bu anlayış dinin yaşanmadığı toplumlarda çok büyük adaletsizliklere neden olmakta, insanların bir bölümü çok büyük bir sefaletle mücadele ederken, diğerleri zenginliklerinin verdiği ayrıcalıkları kullanmaktadır.

Ancak tüm bu olumsuzluklara rağmen adaletin hakim olması, insanlar arasında toplumsal barışın sağlandığı bir hayatın hakim kılınması mümkündür. Bu, Kuran ahlakının hakim kılınmasıyla ve insanların Kuran ahlakından taviz vermemeleriyle olabilir. Çünkü Allah bir ayetinde şu şekilde emreder:

... Allah için şahidler olarak adaleti ayakta tutun. (Onlar) ister zengin olsun, ister fakir olsun; çünkü Allah onlara daha yakındır. Öyleyse adaletten dönüp heva (tutkuları)nıza uymayın... (Nisa Suresi, 135)

Allah'ın bu emri uyarınca Allah'tan korkan mümin, karşısındaki kişi fakir de olsa zengin de olsa, her ne şart olursa olsun, mutlaka adaletle hükmeder, o kişinin maddi durumu nedeniyle farklı bir tutum içine girmez. Çünkü zenginlik ya da fakirliğin Allah'ın insanları denemek için yarattığı geçici dünya şartları olduğunu bilir. İnsan öldüğü zaman dünyadaki malının ve mülkünün hiçbir değeri kalmayacak, sadece takvasıyla karşılık bulacaktır. Allah'ın hoşnut olacağını bildirdiği tavir ise hakkaniyettir, adalettir, dürüstlük ve doğruluktur. Bu güzel ahlakın karşılığı ise sonsuz ahiret mükafatlarıdır.

Allah yetimler konusunda kesin bir adaleti emretmiştir

Kuran'da adaletin ayakta tutulması konusunda verilen örneklerden biri de yetimlerin malları konusundadır. Ayetlerde yetimlerin mallarını, onlar bu malları kontrol edebilecek yaşa gelene kadar, en adil şekilde kullanmak emredilmiştir. En'am Suresi'nde şu şekilde buyrulur:

"Yetimin malına, o erginlik çağına erişinceye kadar - o en güzel (şeklin) dışında- yaklaşmayın. Ölçüyü ve tartıyı doğru olarak yapın...(En'am Suresi, 152)

Allah başka ayetlerinde de, yetimler erginlik çağına ulaşmadan onların mallarını çarçabuk tüketmeye çalışmamayı hatırlatmakta, insanları tamamen adil bir tutumla hareket etmeye çağırmaktadır. Bu konudaki ayetlerden bazıları şöyledir:

Yetimlere mallarını verin ve murdar olanla temiz olanı değiştirmeyin. Onların mallarını mallarınıza katarak yemeyin. Çünkü bu, büyük bir suçtur. (Nisa Suresi, 2)

Yetimleri, nikaha erişecekleri çağa kadar deneyin; şayet kendilerinde bir (rüşd) olgunlaşma gördünüz mü, hemen onlara mallarını verin. Büyüyecekler diye israf ile çarçabuk yemeyin. Zengin olan iffetli olmaya çalışsın, yoksul olan da artık maruf (ihtiyaca ve örfeye uygun) bir şekilde yesin. Mallarını kendilerine verdiğiniz zaman, onlara karşı şahid bulundurun. Hesap görücü olarak Allah yeter. (Nisa Suresi, 6)

Erginlik çağına erişinceye kadar, -o da en güzel bir tarz olması- dışında yetimin malına yaklaşmayın. Ah-

de vefa gösterin. Çünkü ahid bir sorumluluktur. (İsra Suresi, 34)

Ayetlerde bildirilen ahlakın aksi yönünde hareket ederek yetimlerin mallarını zulümle tüketenler ve adaletsizce harca-yanlar sonsuz azapla uyarılmışlardır. Allah "**Gerçekten, yetimlerin mallarını zulmederek yiyenler, karınlarına ancak ateş doldurmuş olurlar. Onlar, çılgın bir ateşe gireceklerdir.**" (Nisa Suresi, 10) ayeti ile insanları adaletsiz davranmaktan menetmiştir. Bu örnekte de görüldüğü gibi Kur'an'da tarif edilen adalet insanın tüm hayatını kapsayan bir adalettir. İnsanın adaleti uygulama konusunda gösterdiği titizlik ise, o kişinin ebedi hayatında cennet veya cehenneme gitmesine etki etmektedir.

Verilecek karar kendi yakınları ile ilgili olsa dahi, mümin adaletle hükmetmekle sorumludur

Adaletin tarifi yapıldığı zaman belki içinizden adaletli davranmanın çok kolay olduğunu, tüm kararlarınızda her zaman adil davrandığınızı geçirmiş olabilirsiniz. Ancak vereceğiniz adil bir kararın neticesinde bir yakınınız, anneniz, babanız ya da bir akrabanız fiziki ya da manevi bir sıkıntıya girecek olsa, acaba bu kararı kolaylıkla verebilir misiniz? Sevdiğiniz, fakat doğru yoldan sapmış bir kişi hakkında karar verirken de tarafsız, dürüst ve hakkaniyetli olabilir misiniz?

Bu soru karşısında birçok insan duraklar. Gerçekten de böyle bir durumda adil olmak bazı kişilere zor gelebilir. Sevdiği bir kişiye, başka birine olduğundan daha toleranslı davran-

bilir, bir an olsun bazı gerçekleri görmezden gelebilir. Ancak asıl önemli olan insanın her şart ve durumda adaletten hiçbir şekilde taviz vermemesi, Allah'ın **"Ey iman edenler, kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhine bile olsa, Allah için şahidler olarak adaleti ayakta tutun..."** (Nisa Suresi, 135) ayetine titizlikle uymasındır. İnsanlarda güven duygusu oluşturacak olan da karşısındaki kişinin her şart altında doğrulardan yana tavır alacağını bilmektir. Sadece kan veya dostluk bağı olduğu için yakınların korunup-gözetilmesinin, adalet bekleyen kişilerde huzursuzluk oluşturacağı ve güvensiz bir ortam meydana getireceği kesindir.

Ancak Kuran'ın hükümlerine göre hareket eden bir kişi Allah'ın **"... Söylediğiniz zaman -yakınınız dahi olsa- adil olun. Allah'ın ahbine vefa gösterin. İşte bunlarla size tavsiye (emr) etti; umulur ki öğüt alıp-düşünürsünüz."** (Enam Suresi, 152) şeklinde bildirdiği tavsiyelerine uyar. Bu tavır onun Allah'a olan güçlü imanının ve güzel ahlakının bir göstergesidir.

Kuran'da bu konuda Hz. Musa (as)'ın hayatından bir örnek haber verilmektedir. Kasas Suresi'nde şu şekilde bildirilir:

(Musa) Halkının haberi olmadığı bir zamanda şehre girdi, orda kavga etmekte olan iki adam buldu; bu kendi taraftarlarından, şu da düşmanlarından. Derken taraftarlarından olan, düşmanlarından olana karşı ondan yardım istedi. Bunun üzerine ona bir yumruk attı ve işini bitiriverdi. (Sonra da:) "Bu şeytanın işindedir; o, gerçekten açıkca saptırıcı bir düşmandır" dedi. (Kasas Suresi, 15)

Bu olayda Hz. Musa (as) kendi taraftarlarından birisinin kavgasına şahit olur. Musa Peygamber (as) yakınlarından olan bu kişinin yanında yer alır ve onunla birlikte diğer kişiye karşı çıkar. Bu tartışma esnasında karşı taraftaki kişiye yumruk atar ve onu istemeden öldürür. Ancak daha sonra çok büyük bir hata yaptığının farkına varır. Bu, iman eden bir kişinin adalet anlayışını tarif etmesi bakımından çok önemli bir örnektir. Çünkü kimin haklı kimin haksız olduğunu araştırmadan, sadece kendi yakını, akrabası ya da dostu olduğu için bir kişiyi desteklemek Allah'ın beğenmediği bir ahlaklıdır. Nitekim kutlu bir peygamber olan Hz. Musa (as) da bu gerçeği hemen anlamış, ayette haber verildiği gibi yaptığı hareketi "şeytanın işi" olarak nitelendirmiştir.

Hz. Musa (as)'ın "şeytanın işi" olarak tarif ettiği "hizipçilik duygusu", tarih boyunca dökülen kanların en büyük sorumlularından biridir. İnsanların adalet ve hakka göre değil, her ne surette olursa olsun kendi ailesini, aşiretini, kavmini, yandaşlarını veya ırkını haklı çıkarmaya yönelik saplantıları, sayısız çatışma ve savaşın çıkış noktası olmuştur.

Bu kışkırtmaya karşı müminin göstermesi gereken tavır da yine Hz. Musa (as)'ın hayatı örnek verilerek Kuran'da bildirilmektedir. Hz. Musa (as), şeytanın insana vermeye çalıştığı bu kötü duygunun bir zulüm olduğunu vicdaniyla hemen anlamış, tevbe edip, Allah'a sığınmıştır. Kıssanın devamında Hz. Musa (as)'ın bu örnek ve vicdanlı tavrı şöyle anlatılır:

Dedi ki: "Rabbim, gerçekten, ben kendi nefsim zülmettim, artık beni bağışla." Böylece (Allah) onu bağışladı. Şüphesiz, O, bağışlayandır, esirgeyendir. De-

di ki: "Rabbim, bana verdiğin nimetler adına, artık suçlu günahkarlara destekçi olmayacağım." (Kasas Suresi, 16-17)

Bir topluluğa karşı duyulan kin müminleri adaletten alıkoymaz

Bir insanın adil karar vermesini, sağduyulu düşünmesini ve akılcı davranmasını engelleyebilecek etkenlerden biri karşısındaki kişiye ya da topluluğa olan kızgınlığı, kinidir. Aslında bu, günümüz cahiliye toplumlarında oldukça yaygın bir bakış açısıdır. Bazı insanlar düşmanca duygular besledikleri kişilere karşı her türlü adaletsizliği, ahlaksızlığı kolaylıkla yapabilirler. Bu kişinin üzerine işlemediği suçları atar, masum olduğunu bilseler dahi bu kişi aleyhinde şahitlik yapabilirler. Sadece bu gibi düşmanca tutumlardan dolayı suçsuz yere birçok insan çok büyük mağduriyetler yaşayabilmektedir. Bazı kişiler doğruyu bilmelerine rağmen kendilerine düşman gördükleri kişilerin lehinde şahitlik yapmaz, ellerinde bu kişinin suçsuzluğunu kanıtlayacak delil olsa bile ortaya çıkarmazlar. Hatta bu kişinin başına büyük bir bela gelmesi, haksızlıklarla karşılaşması ya da zulüm görmesi söz konusu kişilerde büyük bir sevinç uyandırır. En büyük tedirginlikleri ise adaletin üstün gelmesi ve bu kişinin suçsuzluğunun ortaya çıkmasıdır.

İşte bu nedenle de cahiliye toplumunda insanların birbirlerine güvenmeleri çok zordur. Herkes bir an sonra karşısındaki kişiden kötülük göreceği endişesiyle yaşar. Birbirlerine karşı güvenlerini kaybetmelerinin sonucunda ise yardımlaşma, şefkat, merhamet, kardeşlik gibi insani özelliklerini zamanla yitirir, birbirlerinden nefret eder hale gelirler.

Oysa iman eden bir kişinin bir topluluğa ya da kişiye karşı hissettiği duygular, onun aldığı kararlarda kesinlikle etkili olmaz. Karşısındaki kişi ne kadar kötü ahlaklı olursa olsun, ne kadar düşmanca bir tutum içinde olursa olsun, iman eden kişi bir karar vermesi gerektiğinde tüm bu duygularını bir kenara bırakıp, adaletle davranır, adaletle karar verir, adaleti tavsiye eder. O kişiye karşı hissettikleri aklının ve vicdanının önüne geçemez. Vicdanı ona her zaman Allah'ın emir ve tavsiyelerine uymayı, güzel ahlaktan asla taviz vermemeyi söylemektedir. Çünkü bu, Allah'ın iman edenlere Kuran'da bildirdiği bir emridir. Maide Suresi'nde şu şekilde bildirilir:

Ey iman edenler, adil şahidler olarak, Allah için, hakkı ayakta tutun. Bir topluluğa olan kininiz, sizi adaletten alıkoymasın. Adalet yapın. O, takvaya daha yakındır. Allah'tan korkup-sakinin. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızdan haberi olandır. (Maide Suresi, 8)

Ayette de bildirildiği gibi adil bir tavır sergilemek takvaya en yakın olandır. İman eden bir kişi, ancak adaletle davrandığı zaman Allah Katında bir hoşnutluk kazanacağını bilir. Güzel ahlakına şahit olan her insan bu kişiye güvenir, yanında rahat eder, her türlü sorumluluğu ve görevi gönül rahatlığı ile kendisine verebilir. Böyle kişiler, düşmanları tarafından dahi saygı ile karşılanır. Hatta onların bu tavrı, inkar eden birçok insana örnek olarak iman etmelerine vesile olabilir. Nitekim bu konuda bizim için en güzel örnek Hz. Muhammed (sav)'dir. Peygamberimiz (sav)'in, hiçbir ayırım yapmadan, sevgi ve merha-

meti herkese göstermiş olması, o dönemde yaşayan Hıristiyan, Musevi, dinsiz, müşrik her kesimden insanın kalbinin İslam'a ısınmasına vesile olmuştur.

Günümüzde yaşayan müminler için de kuşkusuz en güzel örnek Peygamber Efendimiz (sav)'in Kuran'da da bildirilen uygulamalarıdır. Günümüzde de aynı Asr-ı Saadet döneminde olduğu gibi, Hıristiyan, Musevi, Budist, Hindu, ateist, dinsiz, müşrik, putperest gibi çok farklı inançlara sahip insan toplulukları birarada yaşamaktadır. Bir Müslüman karşısındaki insanın inancı ne olursa olsun anlayışlı olmakla, affetmekle, adil ve insancıl davranmakla yükümlüdür. Çünkü her insanın ileride iman etme, Müslüman olma, Allah'a teslim olma ihtimali vardır. İman eden bir kişinin bu gerçeği aklından hiç çıkarmaması gerekir. İman edenlere yükletilen sorumluluk Allah'ın dinine güzellikle, barışla ve sevgiyle davet etmektir. Bu doğruları uygulayıp uygulamama, iman edip etmeme kararı karşı tarafa aittir. Bir kişiyi iman etmeye zorlamak, bazı şeyleri zorla kabul ettirmeye çalışmak Kuran ahlakına aykırı bir tavidir. Allah bunu Kuran'da şöyle bildirmiştir;

"Dinde zorlama (ve baskı) yoktur. şüphesiz, doğruluk (rüşd) sapıklıktan apaçık ayrılmıştır. Artık kim tağutu tanımayıp Allah'a inanırsa, o, sapasağlam bir kulpa yapışmıştır; bunun kopması yoktur. Allah, işitendir, bilendir." (Bakara Suresi, 256)

RESULLER ADALETİ GETİRMİŞTİR

Kitabın ilk bölümünde tarif ettiğimiz adaletin hakim olduğu ortam, insanların büyük bir bölümüne göre sadece kitaplarda tarifi yapılan, insanların hayallerini süsleyen bir ütopyadır. Bu düşünceye göre gerçek adaletin hakim olduğu bir toplumun var olması asla mümkün değildir. Oysa insanlık tarihi boyunca Kuran'da emredilen adaletin hüküm sürdüğü, insanlar arasında gerçek huzur, sevgi ve güvenin yaşandığı dönemler olmuştur.

Allah'ın insanlara uyarıcı olarak gönderdiği elçilerin yaşadığı toplumlarda çok büyük bir anlayış, barış ve adalet hüküm sürmüştür. Allah'ın **"Her ümmetin bir resulü vardır. Onlara resulleri geldiği zaman, aralarında adaletle hüküm verilir ve onlar zulme uğratılmazlar."** (Yunus Suresi, 47) şeklinde bildirdiği gibi bu dönemlerde hiç kimseye zulmedilmemiş, insanlar arasında adalet hakim olmuştur.

Allah tüm elçilerine insanlar arasında adaletle hükmetmelerini emretmiştir. Hz. İsa (as)'a, Hz. Musa (as)'a, Hz. Davud

(as)'a indirilen kitaplarda, aynı Hz. Muhammed (sav)'e indirilen Kuran'da olduğu gibi, insanlar güzel ahlaka, sevgiye, barışa ve güvene davet edilmişlerdir. Allah **"Andolsun, Biz elçilerimizi apaçık belgelerle gönderdik ve insanlar adaleti ayakta tutsunlar diye, onlarla birlikte kitabı ve mizanı indirdik."** (Hadid Suresi, 25) ayetiyle elçilerin gönderiliş sebeplerinden birinin "adaleti ayakta tutmak" olduğunu bildirmektedir.

Kuran'da insanlar arasında adaletle hüküm vermesiyle örnek gösterilen peygamberlerden biri Hz. Davud (as)'dır. Hz. Davud (as)'a aralarında anlaşmazlık olan iki davacı gelmiş ve ondan aralarında hak ile hükmetmesini istemişlerdir:

Sana o davacıların haberi geldi mi? Hani mihraba (Davud'un bulunduğu yere girmek için) yüksek duvardan tırmanmışlardı. Davud'a girdiklerinde, o, onlardan ürkmüştü; dediler ki: "Korkma, iki davacıyız, birimiz diğerimize haksızlıkta bulundu. Şimdi sen aramızda hak ile hükmet, kararında zulme sapma ve bizi doğru yolun ortasına yöneltip-ilet. Bu benim kardeşimdir, doksan dokuz koyunu vardır, benimse bir tek koyunum var. Buna rağmen "Onu da benim payıma (koyunlarıma) kat" dedi ve bana, konuşmada üstün geldi." (Sad Suresi, 21-23)

Ayette de bildirildiği gibi iki davacı Allah'ın elçisinden aralarında hükmederken zulme sapmamasını ve onları doğru olan yola iletmesini istemişlerdir. Onun adaletle karar vereceğine güvenmiş ve kararına teslim olmuşlardır. Ayette haber verildiği üzere, Hz. Davud (as)'ın cevabı şu şekildedir:

(Davud) Dedi ki: "Andolsun senin koyununu, kendi

koyunlarına (katmak) istemekle sana zulmetmiştir. Doğrusu, (emek ve mali güçlerini) birleştirip katan (ortak)lardan çoğu, birbirlerine karşı tecavüz ederler; ancak iman edip salih amellerde bulunanlar başka. Onlar da ne kadar azdır."...(Sad Suresi, 24)

H. Davud (as)'ın bu kararı iman edenler için çok güzel bir örnek teşkil etmektedir. Çünkü Davud Peygamber (as) güçlü olandan değil, haktan ve doğrudan yana olmuş, adaletle hüküm vermiştir. Allah aynı surenin 25. ayetinde H. Davud (as)'ın güzel ahlakını "**Şüphesiz onun Bizim Katımızda gerçekten bir yakınlığı ve varılacak güzel bir yeri vardır**" şeklinde övmüş, güzel bir yer ile müjdelemiştir. 26. ayette ise Allah H. Davud (as)'a, "**Biz seni yeryüzünde bir halife kıldık. Öyleyse insanlar arasında hak ile hükmet, istek ve tutkulara (hevaya) uyma; sonra seni Allah'ın yolundan saptırır. Şüphesiz Allah'ın yolundan sapanlara, hesap gününü unutmalarından dolayı şiddetli bir azab vardır**" hükmüyle adaletin önemi bildirilmektedir.

Medyen toplumuna gönderilen H. Şuayb (as)'ın kavmi de ticaret hayatında adaletsiz davranan bir kavimdi. Ölçü ve tartıyı tam tutmuyor, eşyaların değerini eksiltiyor, insanları aldatıyorlardı. H. Şuayb (as), kavmini bu adaletsiz tutumları nedeniyle uyarılmış, onları adalete davet etmiştir. Ayetlerde şu şekilde bildirilir:

Medyen (toplumuna da) kardeşleri Şuayb'ı (gönderdik. Şuayb onlara:) Dedi ki: "Ey kavmim, Allah'a kulluk edin, sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. Size Rabbinizden apaçık bir belge (mucize) gelmiştir. Ölçüyü ve tartıyı tam tutun, insanların (hakları olan

mallarını) eşyasını değerinden düşürüp-eksiltmeyin ve düzene (ıslaha) konulmasından sonra yeryüzünde bozgunculuk (fesad) çıkarmayın. Bu sizin için daha hayırlıdır, eğer inanıyorsanız." (Araf Suresi, 85)

Bir başka ayette ise Hz. Şuayb (as) kavmine Allah rızası için yapılan helal kazancın onlar için daha hayırlı olduğunu hatırlatmış, adaleti gözetmelerini söylemiştir:

"Ey kavmim, ölçüyü ve tartıyı -adaleti gözeterek-tam tutun ve insanların eşyasını değerden düşürüp-eksiltmeyin ve yeryüzünde bozguncular olarak karışıklık çıkarmayın. Eğer müminseniz, Allah'ın bıraktığı (helal işlerden olan kazanç) sizin için daha hayırlıdır. Ben, sizin üzerinizde bir gözetleyici değilim." (Hud Suresi, 85-86)

Kuran'da Hz. Musa (as)'ın, Hz. İsa (as)'ın, Hz. Yusuf (as)'ın ve diğer peygamberlerin adil tutumları ile ilgili pek çok örnek verilmiş, onların gönderildikleri kavimleri güzel ahlaka davetleri ayrıntılı olarak bildirilmiştir.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) de tüm hayatı boyunca, Kuran'da bildirilen **"Allah için şahidler olarak adaleti ayakta tutun..."** (Nisa Suresi, 135) emri uyarınca gönderildiği kavminde adaleti eksiksizce uygulamıştır. Onun adaleti uygulama konusundaki olağanüstü titizliği ve güzel ahlaki insanların ona olan güvenlerinin kat kat artmasına ve Allah'ın dinine bağlanmalarına vesile olmuştur. Hatta Kuran'ın indirildiği ilk yıllarda birçok önde gelen inkarcı, Peygamber Efendimiz (sav)'in güzel ahlaki ve adil kararları karşısında ona tüm kalpleriyle teslim olarak İslam'a girmişlerdir.

Peygamberimiz (sav)'in hayatında bu yönde pek çok olay yaşanmış, bu olayların büyük bir bölümü de gerek Peygamberimiz (sav)'in hadislerinde, gerekse İslam tarihinde yer alarak bize ulaşmıştır. Peygamber Efendimiz (sav) bu adil, sevecen, merhametli, şefkatli tavrı ile her dönemde kendisini izleyen Müslümanlar için çok güzel bir örnektir. Onun her tavrında, her sözünde, her uygulamasında iman edenler için hikmetler bulunmaktadır. Allah Peygamberimiz (sav)'in üstün ahlakını ve Müslümanlara olan düşkünlüğünü bir ayetinde şöyle bildirmiştir:

Andolsun size, içinizden sıkıntıya düşmeniz O'nun gücüne giden, size pek düşkün, mü'minlere şefkatli ve esirgeyici olan bir elçi gelmiştir. (Tevbe Suresi, 128)

Hz. Muhammed (sav)'in tüm insanlığa örnek hayatı

Allah, insanlara bir uyarıcı ve korkutucu olarak gönderdiği elçilerine, önceki sayfalarda belirttiğimiz gibi, insanlar arasında adaleti sağlamalarını emretmiştir. Son peygamber olan Hz. Muhammed (sav) de kendisine vahyin geldiği yer olan Mekke'de İslam dinini adil bir tutumla yaymaya başlamıştır.

O dönemde Arabistan'da, özellikle de Mekke'nin toplumsal düzeninde, birçok sorunlar vardı. "Cahiliye dönemi" olarak adlandırılan İslamiyet'ten önceki bu zamanda, ırklar ve dinler arasında çok şiddetli bir ayırım ve bu ayırımdan kaynaklanan huzursuzluklar, farklı dinlere mensup kavimler arasında hoşgörüsüz bir ortam, aşiret kavgaları, adaletsiz bir ekonomik düzen, yağmalamalar, zengin ve fakirler arasında çok büyük uçurum-

lar ve daha pek çok adaletsiz uygulamalar mevcuttu. Adalet sağlanamıyor, zayıf olanlar gücü ve parası olanlar tarafından olabildiğince eziliyor, insanlara ırkları, dinleri ve dilleri yüzünden zulmediliyordu. İnsanlar karın tokluğuna çok ağır şartlar altında çalıştırılıyor, adeta eziyet görüyorlardı.

Ticaret hayatında da faiz sisteminin getirdiği ağır yük altında gücü az olan yok oluyor, zengin olan ise aşırı bir tüketime yöneliyordu. Hatta bu ahlaksızlıklardan bazıları gelenekleşmişti. Örneğin ticaret kervanlarına baskın yaparak yolcuları yağmalayan cahiliye devri Arapları, elde ettikleri ganimetleri ucuz fiyata piyasaya sürerek fiyatları etkilerlerdi. Bazen de ellerindeki malları özellikle saklayarak karaborsa piyasası oluştururlardı.

Kuran'da Hz. Muhammed (sav) öncesinde toplumun büyük çoğunluğunu oluşturan Bedevi toplumu ile ilgili pek çok bilgi verilmiştir. Allah, Kuran'da Arabistan'daki bu cahil halkın ne derece söz anlamaz olduğunu, **"Bedeviler inkar ve nifak bakımından daha şiddetlidir. Allah'ın elçisine indirdiği sınırları bilmemeye de onlar daha 'yatkın ve elverişlidir.' Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir."** (Tevbe Suresi, 97) ayetiyle bildirmiştir.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) işte böylesine cahil ve söz anlamaz bir kavme doğruları anlatmak ve onları güzel ahlaka davet etmek için gönderilmiştir. Ancak karşısına çıkan hiçbir zorluk Allah'ın elçisini yıldırmamış, o, "inkar ve nifak bakımından şiddetli" olan bu kavme Allah'ın dinini tebiğ etmiş, tüm hayatıyla onlara çok güzel bir örnek olmuştur. Aşağıdaki ayette emredildiği gibi, kavmini daima adaletli olmaya davet etmiştir:

**De ki: "Rabbim adaletle davranmayı emretti..."
(Araf Suresi, 29)**

Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (sav)'in tebliği ve güzel ahlakı tüm Arap yarımadasında çok büyük bir etki uyandırmış ve onun döneminde insanlar akın akın İslam'ı kabul etmişlerdir. Kuran'da bildirilen adil hükümler, güzel ahlak, anlayış ve barış, sosyal hayata bir düzen ve huzur getirmiştir. Bunun en önemli sebeplerinden biri de Hz. Muhammed (sav)'in, **"...insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emrediyor"** (Nisa Suresi, 58) ayeti gereği, insanlar arasında hiçbir ayırım yapmaksızın adaleti korumasıdır.

Bunun bir örneği Peygamber Efendimiz (sav)'in Kitap Ehlin-den Necran Halkı ile yaptığı bir sözleşmedir. İlerleyen sayfalarda daha detaylı olarak inceleyeceğimiz bu metin Hz. Muhammed (sav)'in o dönemde benzerine rastlanmayan bir adalet anlayışını insanlar arasında uyguladığını göstermektedir. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in *"Adalet isteyen bulacaktır, ne zalim ne de mazlum olacaktır..."*¹ şeklindeki sözü, insanlar arasında nasıl bir adalet uyguladığının da ifadesidir. İşte bu benzersiz yönetiminden dolayı Allah'ın elçisine karşı o dönemde çok güçlü bir güven oluşmuş, hatta en şiddetli düşmanları dahi, onun dürüstlüğüne kabul etmekten kendilerini alamamışlardır.

Peygamberimiz (sav)'in Allah'ın emirlerini eksiksizce uygulaması sonucunda ortaya çıkan bu güzel ahlak örnekleri, elçilerin sosyal hayata getirdikleri anlayışlı, barışçı, huzurlu düzeni de tarif etmektedir. Kuran ahlakının eksiksizce yaşandığı bir ortamda ise aynı yukarıdaki örnekte gördüğümüz gibi kardeşçe ve huzur içerisinde bir yaşam sağlanacağı açıktır.

Hz. Muhammed (sav) her türlü ırkçılığa karşı çıkmıştır

Bu bölümün başından itibaren vurguladığımız gibi, Hz. Muhammed (sav) yaşadığı dönemde tüm insanlar arasında adaleti ayakta tutmuş, cahiliye inancında var olan dil, ırk, sosyal statü, etnik farklılık gibi kavramlardan doğan üstünlük inancını reddetmiştir. Çünkü insanlar arasında bu özelliklere göre bir ayırım yapmak Kuran ahlakında şiddetle yerilmektedir. Günümüzde kullanılan tanımıyla "ırkçılık" Kuran'da yasaklanan, ancak cahiliyede yaygın bir şekilde destek gören bir fikirdir. Kitabın ilk bölümünde de tarif ettiğimiz gibi insanların farklı ırklarda yaratılmalarının hikmetlerinden biri "birbirleri ile tanışmaları"dır. Tüm insanlar Allah Katında eşittir ve tek üstünlük Allah'a imandan ve takvadan kaynaklanmaktadır.

Peygamberimiz (sav) de ırkçılığın çok yaygın olduğu kavmine insanlar arasındaki etnik farklılıkların hiçbir öneminin olmadığını, herkesin Allah Katında eşit olduğunu, önemli olanın Allah'a samimi kalple iman etmek olduğunu bildirmiştir. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav), kavmini Allah'a iman etmeye davet ederken, insanlar arasında hiçbir ayırım yapmamalarını emretmiş ve şöyle demiştir:

*"Ey insanlar dikkat ediniz! Rabbimiz tektir. Arabın, Arab olmaya, Arab olmayanın Arab'a, siyahın kırmızıya, kırmızının siyaha, takvadan öte, hiçbir üstünlüğü yoktur. Şüphesiz Allah Teala Katında en üstünüünüz, Allah Teala'dan en çok korkanızdır."*²

Peygamberimiz (sav), Allah'ın insanları yoktan var ettiğini, herkesin eşit olarak yaratıldığını ve herkesin Allah Katında ya-

payalınız, yalın bir şekilde hesaba çekileceğini, bu nedenle kişilerin soylarına bakarak bir üstünlük arayışı içerisinde olmalarının çok büyük bir yanlış olduğunu da açıklamıştır.

Ebu Hureyre (ra)'dan, Resullullah (sav) şöyle buyurdu:

*"Ey insanlar! Hepiniz Adem'in çocuklarıdır. Adem'se topraktan yaratılmıştır. İnsanlar muhakkak ve muhakkak ırklarıyla övünmeyi bırakmalılar."*³

Bir başka hadisinde ise Hz. Muhammed (sav), insanlar arasında takva dışında bir üstünlük olamayacağını şöyle ifade eder:

*"Sizin şu soyunuz-sopunuz kimseye üstünlük ve kibir taslamaya vesile olacak şey değildir. (Ey insanlar)! Hepiniz Adem'in çocuklarıdır. Hepiniz bir ölçek içindeki birbirine müsavi buğday taneleri gibisiniz... Halbuki, hiç kimsenin kimseye din ve takva müstesna üstünlüğü yoktur. Kişiye kötü olması için; başkalarını yermesi, küçük görmesi, cimri, kötü huylu, had ve hududu aşmış olması yeter."*⁴

Peygamber Efendimiz (sav) tüm hayatı boyunca insanlara kendi cahil ve sapkın inançlarını bir yana bırakıp, Kuran'da emredilen bakış açısıyla yaşamalarını öğütlemiştir. Kuran'da ise ırkçı bir tutum "soy koruyuculuğu" olarak isimlendirilmiş, ve insanların bu konudaki hırslı tutumları eleştirilmiştir. Bu konudaki bir ayet şöyledir:

Hani o inkar edenler, kendi kalplerinde, 'öfkeli soy koruyuculuğu'nu (hamiyeti), cahiliyenin 'öfkeli soy koruyuculuğunu' kılıp-kışkırttıkları zaman, hemen Allah; elçisinin ve mü'minlerin üzerine '(kalbi teskin eden) güven ve yatışma duygusunu' indirdi ve onları 'takva sözü' üzerinde 'kararlılıkla ayakta tuttu.' Za-

ten onlar da, buna layık ve ehil idiler. Allah, herşeyi hakkıyla bilendir. (Fetih Suresi, 26)

Allah'ın yukarıdaki ayetiyle dikkat çekilen bu çağrıya uyan Müslümanlar, hem Peygamberimiz (sav) döneminde hem de ondan sonra gelen adil yöneticilerin dönemlerinde huzur ve güven içerisinde yaşamışlardır.

Peygamberimiz (sav) döneminde Ehli Kitapla ve müşriklerle imzalanan anlaşmalar toplumda adaleti sağlamıştır

Peygamber Efendimiz (sav) Mekke'den Medine'ye hicret ettikten sonra, çok farklı insan topluluklarıyla karşılaşmıştır. O dönemde, Medine'de büyük bir etkinliğe sahip olan Museviler, Hıristiyan toplulukları ve o güne kadar İslam'a girmemiş, eski dini anlayışlarını sürdüren müşrikler birarada yaşamaktaydı. Hz. Muhammed (sav) böyle bir ortamda, toplumsal birliği ve barışı sağlamak amacıyla Medine'deki kozmopolit yapıyı çeşitli sosyal sözleşmelerle kaynaştırmış, yüzden fazla topluluk ile bazen mektupla bazen de bizzat kendisi konuşarak çeşitli anlaşmalar yapmış, onlarla uzlaşmaya varmıştır.⁵ T.W. Arnold, Peygamber Efendimiz (sav)'in kurduğu bu toplumsal birliğin önemini şu şekilde ifade etmektedir:

"Önceleri tek bir emire kesinlikle itaat etmemiş olan o Arabistan, birdenbire siyasi bir birlik haline geliverdi ve o mutlak amire kendisini teslim etti. Yüz kadar küçük sosyal gruptan meydana gelmiş olan ve sürekli olarak birbirleriyle karşılıklı düşmanlıklarda bulunan küçük-büyük nice kabilelerden Hz. Muhammed (sav) bir birlik meydana getirdi."⁶

Kuran'da pek çok ayetle de bildirildiği gibi diğer dinlerden insanlarla dostluk içinde yaşamak, İslam ahlakının öngördüğü bir ahlaktır. Allah ayette bir Müslümanın her kutsal kitaba inanması ve onların inançlarına saygı duyması gerektiğini şu şekilde emretmektedir:

Şu halde, sen bundan dolayı davet et ve emrolunduğun gibi doğru bir istikamet tuttur. Onların heva (istek ve tutku)larına uyma. Ve de ki: "Allah'ın indirdiği her kitaba inandım. Aranızda adaletli davranmakla emrolundum. Allah, bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir. Bizim amellerimiz bizim, sizin amelleriniz sizindir. Bizimle aranızda 'deliller getirerek tartışma (ya, huccete gerek)' yoktur. Allah bizi biraraya getirip-toplayacaktır. Dönüş O'nadır." (Şura Suresi, 15)

Yukarıdaki ayette bir Müslümanın diğer dinlerden insanlarla ilişkisinin nasıl olması gerektiği tarif edilmektedir. Müslümanlar da, peygamber ahlakını kendilerine örnek alarak tüm insanlara karşı aynı adaletli ve merhametli tavrı göstermekle sorumludurlar. Bu kişi Musevi, Hıristiyan, müşrik, Budist ve hatta ateist olabilir. Neye ve kime inanırsa inansın, ya da hiçbir inancı olmasın Allah'ın emrettiği bu adil ve dürüst tavırlar kaçınılmaz olarak her birinin üzerinde çok olumlu etki uyandıracak, kalbinin İslam'a ısınmasına vesile olacaktır.

Peygamberimiz (sav)'in Medine'ye gelip, kardeşliği ve sevgiyi pekiştirmesi farklı ırklara, dinlere ve dillere sahip gruplara ait insanların birarada huzur içerisinde yaşayabileceğini de ispatlamıştır. Onun barış ve sevgi davetçisi olduğunun en büyük delillerinden birisi kendisinin yazdırdığı ilk metnin bir barış sözleşmesi olmasıdır.⁷ Hz. Muhammed (sav), Mekke'yi fethet-

tikten sonra da, daha önce Müslümanlara işkence eden müşrikleri dahi serbest bırakmış, onlara büyük bir merhamet göstermiştir. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in gösterdiği bu üstün ahlak, daha önce Arap toplumunda benzerine hiç rastlanmamış bir durumdu ve insanlar arasında takdirle karşılanmaktaydı.

O dönemde fethedilen yabancı ülkelerde de gerçek adaletin uygulanması konusunda Hz. Muhammed (sav) tüm Müslümanlara örnek olmuştur. Peygamber Efendimiz (sav) ele geçirilen ülkelerin yerli halklarına karşı Kuran'da bildirilen adaleti uygulamış, onlarla her iki tarafın da memnun kalacağı ve kimsenin en ufak bir mağduriyet dahi yaşamayacağı anlaşmalar yapmıştır. Bu nedenle hangi dine veya ırka mensup olursa olsun, fethedilen ülkelerin halkı İslam'ın getirdiği adaletten her zaman hoşnut kalmıştır. Mübarek Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) ve yanındaki sahabeler, **"Yarattıklarımızdan, hakka yöneltip-iletten ve onunla adaleti kılan (uygulayan) bir ümmet vardır."** (Araf Suresi, 181) ayetinde söz edildiği gibi, insanlar arasında adaleti sağlayan bir ümmet olmuşlardır.

Arap Yarımadası'nın Güney kısmındaki Hıristiyan Necran Halkı ile yapılan sözleşme de Peygamberimiz (sav)'in anlayış ve adaletinin en güzel örneklerinden birini göstermektedir. Yapılan sözleşmenin maddelerinden biri şu şekildedir:

*"Necranlıların ve maiyetindekilerin canları, malları, dinleri varları ve yokları, aileleri, kiliseleri ve sahip oldukları herşey Allah'ın ve Allah'ın, Peygamberinin güvencesi (himayesi) altına alınacaktır."*⁸

Peygamberimiz (sav) bu ve benzeri anlaşmalarla, aşağıdaki ayetin toplum içinde tecelli etmesine ve Kitap Ehlinin de Müs-

lümanlarla birlikte huzur ve barış dolu bir yaşam sürdürmesine vesile olmuştur:

Şüphesiz, iman edenler(le) Yahudiler, Hıristiyanlar ve sabiiler(den kim) Allah'a ve ahiret gününe iman eder ve salih amellerde bulunursa, artık onların Allah Katında ecirleri vardır. Onlara korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır. (Bakara Suresi, 62)

Yukarıda verilen örnekler Peygamber Efendimiz (sav)'in adaletli uygulamalarından sadece birkaçıdır. Fakat bu anlaşmalardan en önemlisi, Peygamberimiz (sav)'in Hıristiyan, Musevi ve müşrik topluluklarla imzaladığı Medine Vesikası'dır. Bu sözleşme günümüzde de sıkça yazılara konu olmakta, üzerine geniş çaplı araştırmalar yapılmaktadır.

Medine Vesikası bundan yaklaşık 1400 yıl önce, 622 yılında, farklı inançlara sahip olan halkların taleplerine cevap vermek üzere, Hz. Muhammed (sav)'in önderliğinde kaleme alındı ve yazılı bir hukuki sözleşme olarak hayata geçti. Bunun sonucunda da 120 yıl boyunca birbirine karşı düşmanca duygular besleyen farklı din ve ırklara sahip topluluklar bu anlaşma içinde yer aldılar. Hz. Muhammed (sav) bu sözleşme yoluyla her fırsatta birbirlerine saldıran, düşmanca duygular besleyen ve uzlaşmayan toplulukların arasındaki çatışmaların son bulabileceğini, onların anlaşarak birarada yaşayabileceklerini gösterdi.

Medine sözleşmesine göre herkes hiçbir baskı olmadan istediği dini, inancı, siyasi ya da felsefi seçimi yapmakta özgürdür. Kendi görüşlerine sahip insanlarla bir topluluk oluşturabilir. Kendi hukukunu uygulamakta özgürdür. Ancak suç işleyen kimse hiç kimse tarafından korunmayacaktır. Sözleşmeye taraf olan gruplar birbirleriyle yardımlaşacak, birbirlerine destek

olacaklardır ve Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in himayesi altındadırlar. Karşılıklı taraflar arasındaki anlaşmazlıklar Allah'ın Resülü'ne götürülecektir.

Peygamber Efendimiz (sav)'in hazırlattığı bu sözleşme kademeli bir biçimde 622 yılından 632'ye kadar uygulanmıştır. Bu vesika ile kan ve akrabalık bağlarına dayalı kabile tarzı yapılanma aşılmış, coğrafi, kültürel ve etnik kökeni birbirinden farklı insanlar biraraya gelerek, bir birlik oluşturmuşlardır. Medine Vesikası'nda çok geniş bir din ve inanç özgürlüğü sağlanmıştır. Bu özgürlüğü ifade eden madde şu şekildedir:

*"Ben-i Avf Musevileri, müminlerle beraber aynı ümmettirler, Musevilerin dinleri kendilerine, Müslümanların dinleri de kendilerinedir."*⁹

Bu sözleşmeyle, Musevi ve müşriklere bu üyelik hakkı tanınmıştı. Onaltıncı maddede ise *"Bize tabi olan Museviler, hiçbir haksızlığa uğramaksızın ve düşmanlarıyla da yardımlaşmaksızın, yardım ve desteğimize hak kazanacaklardır."*¹⁰ denmektedir. Peygamberimiz (sav)'in bu anlayışına sadık kalan sahabeler de ondan sonraki dönemlerde Berberi, Budist, Brahman ve benzerlerine bu hakkı tanımakta herhangi bir sakınca görmemişlerdir.¹¹ Bu dönem içinde anlaşmazlıklar kolaylıkla çözülmüş, herkes birbirinin inancına saygılı olmuş, barış ve adalet çok uzun bir dönem boyunca devam etmiştir.

Peygamber Efendimiz (sav) Kitap Ehli ile olduğu gibi müşriklerle de toplumsal düzeni sağlamak için bazı anlaşmalar yapmıştır. Müşriklere her zaman için adaletle davranılmış, onların korunma ve himaye talepleri Peygamber Efendimiz (sav) tarafından kabul edilmiştir.

Bu himaye talebi herhangi bir haksızlığa veya saldırıya uğra-

ma ihtimaline karşı Peygamber (sav)'in korumasını talep etmek, onun yanına sığınmak anlamını taşıyordu. Hayatı boyunca Peygamberimiz (sav)'den pek çok gayrimüslim ve müşrik himaye talebinde bulunmuş, o da bu kişileri himayesi altına alarak, güvenliklerini sağlamıştır. Allah Tevbe Suresi'nde müşriklerin sığınma hakkı talep ettiklerinde, bu taleplerinin kabul edilmesini bildirmiştir. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

"Eğer müşriklerden biri, senden 'eman (himaye) isterse', ona eman ver; öyle ki Allah'ın sözünü dinlemiş olsun, sonra onu 'güvenlik içinde olacağı yere ulaştır'... (Tevbe Suresi, 6)

... Şu halde o (anlaşmalı olanlar), size karşı (doğru) bir tutum takındıkça, siz de onlara karşı doğru bir tutum takının. Şüphesiz Allah, muttaki olanları sever." (Tevbe Suresi, 7)

Ayette de görüldüğü gibi Allah müşriklere karşı adaletli bir tutumu emretmiş, eğer himaye edilmek isterlerse onların güvenliklerini sağlamayı müminler üzerine bir sorumluluk kılmıştır.

Peygamberimiz (sav) döneminde Kitap Ehli

Önceki sayfalarda yer alan örneklerde de görüldüğü gibi, Peygamber Efendimiz (sav)'in Kitap Ehliyle olan ilişkilerine baktığında kendisinin İslamiyet'in yayıldığı ilk yıllarda Hıristiyanlarla işbirliği yaptığı anlaşılabilir. Müslümanlar Mekke'de müşrikler tarafından zulme uğrarken, Peygamberimiz (sav) onlara Hıristiyanların yaşadığı Habeşistan'a hicret etmelerini söylemiştir. Bu ülkenin Hıristiyan hükümdarı Necaşi ise bölgesine hicret eden Müslümanları kabul etmiş ve gördükleri zulümlere karşı onları korumuştur.

Kuran'da da Hz. İsa (as)'ın yanındaki havariler Allah'a ve onun elçisine olan bağlılıklarıyla Müslümanlara örnek olarak verilmiştir. İlk Müslümanlar ile ilk Hıristiyanlar arasında da büyük benzerlikler vardır. İlk iman eden topluluklar birçok sıkıntı ve işkenceye maruz kalmalarına rağmen, elçilere olan bağlılıklarını korumuşlardır. Kuran'da, Hz. İsa (as) devrindeki ilk Hıristiyanların samimi iman ehli olup, Allah'a teslim olmuş Müslümanlar olduklarından şu şekilde bahsedilir:

Nitekim İsa, onlarda inkarı sezince, dedi ki: "Allah için bana yardım edecekler kimdir?" Havariler: "Allah'ın yardımcıları biziz; biz Allah'a inandık, bizim gerçekten Müslümanlar olduğumuza şahid ol" dediler. (Al-i İmran Suresi, 52)

Hani Havarilere: "Bana ve elçime iman edin" diye vahy (ilham) etmiştim; onlar da: "İman ettik, gerçekten Müslümanlar olduğumuza sen de şahid ol" demişlerdi. (Maide Suresi, 111)

Peygamber Efendimiz (sav)'in Musevi topluluklarına karşı olan merhametli tavrı da iman edenlere güzel bir örnektir. Medine'deki anlaşma dönemi boyunca Peygamberimiz (sav) Musevilere ılımlı ve müsamahakar davranmıştır. Bir hadisinde "*Müslümanlarla Museviler arasında yardımlaşma, nasihat ve iyilik olacaktır*"¹² demiş ve gerçekten de bu sözünü hayata geçirmiştir. Peygamber Efendimiz (sav)'in bu adil ve merhametli tutumu elbette her dinden, her ırktan tüm insanlara yöneliktir. Peygamberimiz (sav) her türlü ihanete, saldırıya ve tuzaklara rağmen "**... insanlar(daki hakların)dan bağışlama ile (vaz) geçenlerdir**" (Al-i İmran Suresi, 134) şeklinde bildirdiği gibi her zaman için af ve bağışlama yolunu tercih etmiştir. Ve

"Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel bir biçimde mücadele et..." (Nahl Suresi, 125) ayetinde bildirildiği gibi her zaman güzel öğütle insanları İslam'a davet etmiştir.

Halifeler döneminde de adalet Kuran'a göre uygulanmıştır

Kutlu Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in vefatından sonra onun yerine gelen halifeler de Peygamberimiz (sav) gibi Allah'ın adaletini uygulama konusunda hassas davranmışlardır. Fethedilen ülkelerde hem oranın yerli halkı, hem de yeni gelenler barış ve güven içerisinde yaşamışlardır. İlk halife Hz. Ebubekir Suriye seferine çıkışı sırasında bir talimat vermiştir. Ele geçirilecek olan yerlerde uygulanmasını istediği adil ve merhametli tavırlar, Kuran ahlakının güzel bir örneğini teşkil etmektedir. Hz. Ebubekir'in talimatları şöyledir:

*"Ey insanlar, kalpte uyacağınız on kural veriyorum: İhanet etmeyin ve hak yoldan ayrılmayın. Çocuğu, kadını ve yaşlı insanları katletmeyin. Hurma ağaçlarını yakıp yok etmeyin ve herhangi bir meyveli ağacı da kesmeyin. Develerde, sürülerden ya da yığınlardan herhangi birini katletmeyin. Kendiniz için saklayın. Hayatını uhrevi uğraşlara adanmış kişilerle karşılaşacaksınız, onları münzevi hallerine bırakın. Çeşit çeşit yiyecekler sunan insanlarla karşılaşacaksınız, yiyin, fakat Allah'ın adını anmayı unutmayın"*¹³

Adaletiyle ünlü olan Hz. Ömer de, Hz. Ebubekir'den sonra Peygamber Efendimiz (sav) gibi, ele geçirilen ülkelerin yerli halkıyla birer adalet ve anlayış örneği olan çeşitli anlaşmalar

yapmıştır. Örneğin Hz. Ömer, Kudüs ve Lüdd Hıristiyanlarına verdiği emannamede, kiliselerinin yıkılmayacağı ve kiliselerde Müslümanların toplu olarak ibadet etmemeleri hususlarında garantiler sundu. Lahm Hıristiyanlarına da aynı şartları sundu. Medain'in fethiyle Nasturi Patriği II. İşûayheb'e (650-660) verilen emannamede de yine aynı şekilde kiliselerinin yıkılmayacağı, hiçbir binanın camiye ya da eve dönüştürülmeyeceğine dair garantiler sunuldu.¹⁴ III. Nasturi Patriği'nin fetihlerin ardından arkadaşına yazdığı mektup da Müslüman yöneticilerin, kitap ehline karşı merhametini ve şefkatini bir Hıristiyanın ağzından anlatması bakımından güzel bir örnektir:

"Allah'ın iradeyi kendilerine verdiği şu Araplar... bizlere hiç zulmetmediler. Gerçekten onlar, dinimize, din görevlilerimize, kilise ve manastırlarımıza hürmet gösterdiler..."¹⁵

Hz. Ömer'in verdiği bir himaye belgesi, bize bir müminin Kuran'da tarif edilen ahlakı gösterdiği takdirde nasıl bir sevgi ve merhamete sahip olabileceğini göstermektedir;

"Bu verilen eman, hasta-sağlıklı, iyi-kötü yöre halkının tüm fertleri için din, can, mal, kilise ve havralarının himayesi içindir. Kiliseler tahrip edilmeyeceği gibi mesken de edilmeyecek ve onlardan hiçbir şey eksiltilmeyecektir. Halktan hiç kimse, zerre kadar zarar görmeyecektir. Bu kitapta yazılı hususlar, Allah ve Resulu'nun ahdi, halifelerin ve müminlerin zimmetindedir."¹⁶

Tüm bu örnekler salih müminlerin adalet ve sevgi anlayışını gösteren çok hikmetli örneklerdir.

Halifeler döneminde yapılan fetihler sayesinde bölge halkı hem zulümlerden kurtulmuş hem de İslamiyet'i tanıma imkanı elde etmişti. Ancak halk Müslüman olmaları için kesinlikle zor-

lanmamıştır. Allah'ın "**De ki: Sizin dininiz size, benim dinim bana**" (Kafirun Suresi, 6) ayetinde bildirdiği gibi herkes dinini serbestçe yaşamış, ibadetlerini özgürce yerine getirmiş ve hiçbir baskı görmemiştir. Onlar İslam dinini, gerçek haliyle yaşayan Müslüman halktan görerek öğrenmişlerdir ve bu şekilde İslam onlarda büyük bir etki yapmıştır. İman edenlerin samimi bir kalple Allah'a iman etmeleri için yaptıkları davete çok büyük bir bölümü icabet etmiş, bu şekilde İslam'a geçen insanların sayısı da hızla artmıştır. Örneğin Hz. Ebubekir zamanında da Kinde ve İyad Hıristiyanlarının bir kısmı, Şam fetihleri sonrasında da yerel halkın bir kısmı hiçbir zorlama olmadan, kendi istekleriyle Müslümanlığı kabul etmiştir.¹⁷ Müslümanların fethettikleri ülkelerde zorla İslam'ı kabul ettirdikleri şeklindeki yanlış inanç Batılı araştırmacılar tarafından da reddedilmiş, Müslümanların adil ve merhametli tutumları herkes tarafından teyid edilmiştir. Batılı bir araştırmacı L. Browne bu durumu şu şekilde ifade etmektedir:

"...Doğruluğundan kuşku duyulmayan gerçekler, Müslümanların gittikleri yerde halkı kılıç zoru ile İslam'a soktukları yolundaki Hıristiyan kaynaklı iddiaların kökten asılsız olduğunu belgelemektedir... Fetihlerin arkasındaki dinamik etken, onların hakları çağdırdıkları İslam kardeşliği idi.. İşte bu kardeşliğin çapı da, mühtedi kümeleri ile çığ gibi büyüyordu"¹⁸

KURAN'DA KİTAP EHLİ

Dünyada rengi, dili, inançları farklı birçok insan topluluğu vardır. Bu farklılıklar, önceki bölümlerde de bahsedildiği gibi, din ahlakının yaşanmadığı toplumlarda yüzyıllardır bir husumet konusu olmuştur. İnsanlar arasında yaygın olan kanı, bu tarz farklılıklara sahip toplumların asla birarada huzur içinde yaşayamayacakları ve aralarında her zaman için bir uyuşmazlığın olacağı yönündedir. Oysa bu çok büyük bir yanılıdır. Çünkü insanları farklı topluluklar olarak yaratan Allah'tır. Ve Allah Kuran'da tüm insanları barış ve güvenliğe çağırmaktadır:

Ey iman edenler, hepiniz topluca "barış ve güvenliğe (Silm'e, İslam'a) girin ve şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır. (Bakara Suresi, 208)

Allah barış yurduna çağırır ve kimi dilerse dosdoğru yola yöneltip-iletir. (Yunus Suresi, 25)

Allah'ın elçileri aracılığıyla insanlara bildirdiği tüm dinler insanları tek olan Allah'a iman etmeye davet etmekte, güzel ahlakı tavsiye etmekte ve kötü ahlaktan sakındırmaktadır. Müslümanlık dışındaki dinler tahrif edilmiş olsa da, bugün halen bazı

bölümlerindeki temel mesajlarının aynı olduğu görülmektedir. Bu nedenle de günümüzde oluşturulan bu suni çatışmaların gerçekte hiçbir dayanağı, mantıklı bir açıklaması bulunmamaktadır. Yukarıdaki ayette de bildirildiği gibi, insanlar arasındaki huzursuzlukların ana sebebi, Allah'ın davetine icabet etmemek, "şeytanın adımlarını izlemek"tir.

Göklerin ve yerin Rabbi olan Allah'a iman eden kulların birbirlerine karşı düşmanca duygular beslemesi, Allah'ın hoşnut olmayacağı bir ahlaktır ve tüm iman edenler bu ahlaktan men edilmişlerdir. Allah insanlar arasında barışı, sevgiyi ve dostluğu tavsiye etmiştir. Allah'ın son elçisi Hz. Muhammed (sav) vasıtasıyla bildirdiği Kuran'da iman edenlere bu konuda çok açık emirler ve tavsiyeler bulunmaktadır.

Kuran'da Ehli Kitabın durumu

Kuran'da tevhid inancına sahip ve Allah'ın elçileri vasıtasıyla indirdiği dinlere mensup kişiler, Museviler ve Hıristiyanlar, Ehli Kitap (kitap sahipleri) olarak anılırlar. İman edenlerin Ehli Kitaba nasıl bir bakış açıları olması gerektiği, aralarındaki ilişki ve sosyal hayattaki konumları ayetlerde ve Peygamber Efendimiz (sav)'in hadislerinde detaylı olarak tarif edilmiştir. Ehli Kitap, temeli Allah'ın vahyine dayanan birçok ahlaki değere, haram ve helal kavramlarına sahiptir. Bunun için Kitap Ehlinde kimselerin pişirdiği bir yemek, Müslümanlar için Kuran'da helal kılınmıştır. Aynı şekilde Müslüman erkeklere Kitap Ehlinde kadınlarla evlenme izni verilmiştir. Bu konuyla ilgili ayette Allah şöyle buyurur:

Bugün size temiz olan şeyler helal kılındı. Kitap veri-

lenlerin yemeği size helal, sizin de yemeğiniz onlara helaldir. Mü'minlerden özgür ve iffetli kadınlar ile sizden önce (kendilerine) kitap verilenlerden özgür ve iffetli kadınlar da, namuslu, fuhuşta bulunmayan ve gizlice dostlar edinmemişler olarak -onlara ücretlerini (mehirlerini) ödediğiniz takdirde- size (helal kılındı.) Kim imanı tanımayıp küfre sapsarsa, elbette onun yaptığı boşa çıkmıştır. O ahirette hüsrana uğrayanlardandır. (Maide Suresi, 5)

İslam tarihine bakıldığında Müslüman toplumlarda Ehli Kitaba her zaman için ılımlı ve merhametli davranıldığı dikkat çeker. Bu durum özellikle de varisi olduğumuz **Osmanlı İmparatorluğu**'nda çok belirgindir. Bilindiği gibi Katolik İspanya'nın hayat hakkı tanımadığı ve sürgün ettiği Museviler, aradıkları huzuru Osmanlı topraklarında bulmuştur. Daha sonraki bölümlerde ayrıntılı olarak inceleyeceğimiz gibi, Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u fethettiğinde kentte hem Hıristiyanlara hem de Musevilere özgürce yaşam hakkı tanımıştır. Tüm Osmanlı tarihi boyunca da Musevilere ve Hıristiyanlara Ehl-i Kitap olarak bakılmış ve huzur içinde yaşamalarına imkan tanınmıştır.

Müslümanın Museviliğe bakışı nasıl olmalıdır?

Önceki sayfalarda da örneklerine yer verdiğimiz gibi, Peygamberimiz (sav) tüm hayatı boyunca Ehl-i Kitaba karşı son derece adil ve anlayışlı davranmıştır. Peygamber Efendimiz (sav)'in bu tavrı nedeniyle Musevilerin ileri gelen hahamlarından Abdullah İbn Selam ve arkadaşları İslam'a girmiş, ona iman etmişlerdir.

Avrupa tarihinde görülen ve Hıristiyanların dini taassubundan kaynaklanan engizisyon uygulamaları veya ırkçı fikirlerden doğan antisemitizm (Musevi aleyhtarlığı) hiçbir zaman İslam dünyasında görülmemiştir. Musevilerle Müslümanlar arasında 20. yüzyılda Ortadoğu'da doğan çatışma ve huzursuzluk ise bazı Musevilerin ateist Siyonizmi benimsemeleriyle ortaya çıkmıştır. Siyonizm 19. yüzyılın ortalarında, yurtları olmayan Musevilerin vatan sahibi olmasını savunan bir ideoloji olarak ortaya çıkmıştır. Ancak zaman içerisinde pek çok ideolojide olduğu gibi Siyonizm de dejenerasyona uğramış, bu haklı talep, uygulamada şiddet ve teröre başvuran, aşırı güçlerle ittifak eden radikal bir anlayışa dönüşmüştür. Ateist Siyonizm ise, ırkçı, şoven ve işgalci bir ideolojidir.

Günümüzde Siyonizm iki farklı şekilde görülmektedir. Bunlardan ilki, İsrail'de huzur ve barış içinde, Müslümanlarla birlikte yaşamak isteyen, güvenlik arayan, dedelerinin topraklarında ibadet edip, ticaret yapıp varlıklarını sürdürmek isteyen, dindar Musevi halkının düşüncesi olan Siyonizm'dir. Müslümanlar bu anlamdaki Siyonizm'i desteklemektedir. Dindar Musevi halkının, kendileri için kutsal olan topraklarda güven ve huzur içinde yaşamaları, Allah'ı anmaları, sinagoglarında ibadetlerini yapmaları, topraklarında bilim ve ticaretle uğraşmaları iftihar edeceğimiz bir şeydir.

Samimi dindar bir Musevi'nin Tevrat'a dayandırdığı Siyonist inancı Kuran'la çelişmez. Çünkü Musevilerin o bölgede yaşamaları Kuran'da işaret edilen bir gerçektir. Kuran'da Allah İsrailoğulları'nı yaşadıkları bu topraklarda yerleşik kıldığını şöyle bildirmektedir:

Hani, Musa kavmine (şöyle) demişti: "Ey kavmim, Allah'ın üzerinizdeki nimetini anın; içinizden peygamberler çıkardı, sizden yöneticiler kıldı ve alemlerden hiç kimseye vermediğini size verdi. Ey kavmim, Allah'ın sizin için yazdığı (girmenizi emrettiği) kutsal yere girin ve gerisin geri arkanıza dönmeyin; yoksa kayba uğrayanlar olarak çevrilirsiniz." (Maide Suresi, 20-21)

Ancak Müslümanlar olarak eleştirdiğimiz ve tehlike olarak gösterdiğimiz, "**dinsiz, Allah'sız Siyonizm**"dir. Allah'ın varlığını, birliğini savunmayan, materyalist, Darwinist anlayışı teşvik ederek dinsizlik propagandası yapan, bu Allah'sız Siyonistler, dindar Museviler için de tehlikedir. Dinsiz Siyonizm, günümüzde barışa, huzura, güzel ahlaka karşı mücadele vermekte; sürekli fitne, kargaşa çıkarmakta, kan dökmektedir. Müslümanlar ve dindar Museviler, Allah'sız Siyonizm'e karşı Allah inancının yayılması konusunda birlik olmalıdır.

Ateist Siyonizm elbette Müslümanlar için de dünya barışı için de son derece tehlikeli ve zararlı bir ideolojidir. Bu zararlı ideolojiyle fikri mücadele, her Müslümanın olduğu gibi, -hangi dine ya da siyasi görüşe sahip olursa olsun- her insanın görevidir. Ancak her konuda olduğu gibi bu konuda da adaleti ayakta tutmak, önyargılı davranmamak son derece önemlidir. Müslüman radikal Siyonistlere karşı çıkarken, masum Musevilerle karşı zulüm yapılmasını, adaletsizce davranılmasını da engellemekle yükümlüdür.

Her türlü ırkçılık gibi anti-semitizm de (Musevi düşmanlığı) İslam ahlakına aykırı bir ideolojidir. Bir Müslüman, insanlar arasında hiçbir din, ırk ve etnik köken ayrımı yapmaksızın, her tür-

lü soykırım, işkence ve zulme karşıdır. Müslüman ne Musevilerle ne de bir başka millete karşı gerçekleştirilen en ufak bir haksız saldırıyı tasvip etmez, aksine tel'in eder. Kuran'da, yeryüzünde bozgunculuk çıkarırlar, insanlara zulmedenler, haksız yere cana kıyanlar lanetlenir. Bu konudaki bazı ayetler şöyledir:

Allah'ın sana verdiğiyle ahiret yurdunu ara, dünyadan da kendi payını (nasibini) unutma. Allah'ın sana ihsan ettiği gibi, sen de ihsanda bulun ve yeryüzünde bozgunculuk arama. Çünkü Allah, bozgunculuk yapanları sevmez. (Kasas Suresi, 77)

Demek, 'iş başına gelip yönetimi ele alırsanız' hemen yeryüzünde fesad (bozgunculuk) çıkaracak ve akrabalık bağlarınızı koparıp parçalayacaksınız, öyle mi? İşte bunlar; Allah onları lanetlemiş, böylece (kulaklarını) sağırlaştırmış ve basiret (göz)lerini de kör etmiştir. (Muhammed Suresi, 22-23)

Yol, ancak insanlara zulmeden ve yeryüzünde haksız yere 'tecavüz ve haksızlıkta bulunanların' aleyhindedir. İşte bunlara acıklı bir azab vardır. (Şura Suresi, 42)

Allah'ın bu emirleri gereği ateist Siyonizme karşı verilen fikri mücadelenin, hiçbir zaman bir tür "Musevi düşmanlığı" haline gelmemesi, masum insanların bu tepkiye maruz kalmaması gereklidir. Adil ve merhametli olmanın gereği budur.

Öte yandan antisemitizm gibi diğer ırkçılık örnekleri de (örneğin zenci düşmanlığı vs. gibi) yine çeşitli ideoloji ve batıl inanışlardan kaynaklanan sapkınlıklardır. Antisemitizm ve diğer ırkçılık örnekleri incelendiğinde, bunların Kuran ahlakına tamamen zıt bir düşünce ve toplum modeli savundukları açıkça

görülür. Örneğin antisemitizmin kökeninde nefret, şiddet ve acımasızlık hisleri vardır. Bir antisemit, Musevi insanların (kadın, çocuk, yaşlı ayrımı olmaksızın) katledilmelerini, işkence görmelerini savunacak kadar zalim olabilir. Oysa Kuran ahlakı, insanlara adalet, sevgi, şefkat ve merhameti öğretir. Müslümanlara, düşmanları olan kimselere karşı dahi adil ve gerektiğinde bağışlayıcı olmayı emreder. Kuran'da bildirilen bir hükme göre, **"... kim bir nefsi, bir başka nefse ya da yeryüzündeki bir fesada karşılık olmaksızın öldürürse, sanki bütün insanları öldürmüş gibi olur..."** (Maide Suresi, 32) Dolayısıyla tek bir masum insanın dahi katli, asla küçümsenemeyecek bir suçtur.

Öte yandan antisemitler ve diğer ırkçılar, farklı etnik kökenden gelen veya farklı inançtaki insanların barış içinde birarada yaşamalarına karşıdırlar. Örneğin Alman ırkçısı olan Naziler Almanlarla Musevilerin birarada yaşamalarına karşı çıkmışlar, bunu kendi ırkları adına bir dejenerasyon olarak kabul etmişlerdir. Oysa Kuran'da ırklar arasında en ufak bir ayrım yapılmadığı gibi, farklı inançtaki insanların da aynı toplum yapısı altında barış ve huzur içinde yaşamaları teşvik edilir.

Kuran'da iman etmeyen, Allah'ı ve dini tanımayanlar hakkında dahi ayırım yapılmaktadır. Dine düşman olanlara karşı tavır alınması gerektiği bildirilirken, böyle bir düşmanlık göstermeyenlere adaletli davranılması ayetlerde şöyle emredilmektedir:

Allah, sizinle din konusunda savaşmayan, sizi yurtlarınızdan sürüp-çıkarmayanlara iyilik yapmanızdan ve onlara adaletli davranmanızdan sizi sakındırmaz.

Çünkü Allah, adalet yapanları sever. Allah, ancak din konusunda sizinle savaşanları, sizi yurtlarınızdan sürüp-çıkaranları ve sürülüp-çıkarılmanız için arka çıkanları dost edinmenizden sakındırır. Kim onları dost edinirse, artık onlar zalimlerin ta kendileridir. (Mümteherine Suresi, 8-9)

Kuran'da insanlar hakkında belirli bir ırk, halk veya dinden oldukları için topluca hüküm de emredilmektedir. Her farklı insan topluluğunun içinde iyiler de kötüler de bulunur. Kuran'da bu ayrıma dikkat çekilir. Örneğin Ehli Kitabın bir kısmının Allah'a ve dine karşı isyankar oldukları anlatıldıktan sonra, bunun istisnası da belirtilir ve şöyle denir:

Onların hepsi bir değildir. Kitap Ehlinde bir topluluk vardır ki, gece vaktinde ayakta durup Allah'ın ayetlerini okuyarak secdeye kapanırlar. Bunlar, Allah'a ve ahiret gününe iman eder, maruf olanı emreder, münker olandan sakındırır ve hayırlarda yarışır. İşte bunlar salih olanlardır. Onlar hayırdan her ne yaparlarsa, elbette ondan yoksun bırakılmazlar. Allah, muttakileri bilendir. (Al-i İmran Suresi, 113-115)

Sonuç olarak, Kuran ayetlerine göre düşünen ve Allah'tan korkup-sakınan Müslümanların, Musevilere karşı, dinleri ve inançları nedeniyle de bir husumet beslemesi mümkün değildir. Kuran ahlakı her türlü ırkçılığı ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle Kuran'a tabi olan bir Müslüman asla ırkçılık yapamaz ve insanları belirli bir ırktan oldukları için hakir göremez. Kuran'da, İslam'a ve Müslümanlara karşı düşmanca bir tavır göstermedikleri sürece, farklı dinlere karşı da son derece ılımlı ve

dostça bir tutum izlenmesi emredilir. Bu nedenle Kuran'a tabi olan bir Müslüman, farklı dinlere, özellikle Ehli Kitaba karşı müşfik ve dostane bir tavır takınmalıdır.

Bir Müslümanın Musevilik ve soykırım konularına bakışı, bu temel kıstaslara bağlı olmalıdır. Bazı Musevilere yapılan eleştiriler, ancak onların ırkçı davranmalarından, radikal Siyonizm adına kan dökmelerinden, tahrif edilmiş bazı Tevrat hükümleri nedeniyle diğer insanlara zulmetmelerinden dolayıdır. Müslümanın temennisi, hem antisemit ırkçı hareketlerin hem de radikal Siyonizm gibi Museviler adına ırkçılık yapan ideolojilerin tarihe karışması ve her ırk ve inancın barış içinde yaşayacağı, adalete dayalı bir dünya düzeninin kurulmasıdır.

Kitap Ehlinin ibadet yerlerine karşı saygılı olunması

Müslüman, Kitap Ehlinin Allah'a ibadet ettikleri kutsal yerlerine saygılı davranmalı, bu mabedleri korumalıdır. Bu yerler ister Hıristiyanlara, ister Musevilere ait olsun, içlerinde Yüce Rabbimiz Allah'ın ismi anıldığı için Müslümanlar için de değerlidir ve tüm iman edenler tarafından korunmalıdır. Kuran'da Kitap Ehlinin ibadet yerleri olan manastır, kilise ve havralardan Allah'ın koruduğu ibadet mekanları olarak söz edilir:

... Eğer Allah'ın, insanların kimini kimiyle defetmesi olmasaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içinde Allah'ın isminin çokça anıldığı meşitler, muhakkak yıkılır giderdi. Allah Kendi (dini)ne yardım edenlere kesin olarak yardım eder. Şüphesiz Allah, güçlü olan dır, aziz olandır. (Hac Suresi, 40)

Peygamberimiz (sav) Allah'ın emirlerine bağlılığının bir tecellisi olarak Kitap Ehlinin ibadet yerlerinin tahrip edilmemesi konusunda da büyük bir hassasiyet göstermiştir. Böyle bir tahribat ilk olarak Allah'ın emrine karşı gelmektir, ayrıca Allah'a inanan, ona ibadet eden insanları engellemek anlamına gelir. Nitekim Hz. Muhammed (sav), kendileriyle barış anlaşması imzalamış olduğu Hıristiyanlara, mabetlerinin yıkılmayacağını, onlara hiçbir şekilde zarar verilmeyeceğini ifade etmiştir. Hıristiyanlarla yapılan cizye anlaşmalarında da Peygamber Efendimiz (sav), mabetlerinin yıkılmayacağına dair garanti sunmuştur.

Hz. Muhammed (sav)'den sonraki dönemde kiliselerin yıkılmayacağına dair teminatın yer aldığı ilk anlaşma, Halid b. El-Velid'in, Anat kentinin idarecisi ile yaptığı cizye akdidir. İbn İshak, Halid b. El-Velid'in yaptığı bu anlaşmaların Hz. Ebubekir tarafından bir red görmediğini, daha sonra gelen diğer üç halifenin de bunları uygun görerek devam ettirdiklerini bildirmiştir.¹⁹ Ayrıca yine Hz. Ebubekir, Necranlılara Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) tarafından sunulan garantilerin aynısını kendi döneminde de onlara sunmuştur.

Peygamber Efendimiz (sav)'in ardından gerçek İslam ahlakını yaşayan toplumlarda da bu konuya özel bir hassasiyet gösterildiği dikkat çekmektedir. Kuran'ı ve Peygamberimiz (sav)'in sünnetini takip eden Müslüman yöneticiler, fethettikleri ülkelerdeki gayrimüslim halkın ibadet yerlerine karşı oldukça saygılı olmuşlar, din adamlarına da merhamet beslemişlerdir. Müslümanların idaresi altında uzun asırlar boyunca yaşayan Hıristiyanlar, dini sebepler nedeniyle hiçbir zaman isyan etmemişlerdir. Bu da elbette Müslüman yöneticilerin Kuran'ın hükümlerine bağlı adil ve sevecen tutumlarının bir sonucudur.

GERÇEK ADALETİN YAŞANDIĞI TOPLUMLARDAKİ HUZUR

Kitabın buraya kadar olan bölümlerinde Kuran'da nasıl bir adalet tarif edildiğinden, iman edenlerin Kitap Ehline karşı tutumlarından ve peygamberler dönemindeki adaletli ve merhametli yönetimden bahsettik. İnsanlık tarihini incelediğimiz zaman, peygamberlerin döneminde yaşanan gerçek adaletin, adalet sahibi diğer yöneticilerin hakimiyetleri altında da devam ettiğini görürüz. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'den sonra da Kuran ahlakından taviz vermeyen ve elçilerin yolunu izleyen adil yöneticiler barış ve huzur dolu toplumlar oluşturmayı başarmışlardır. Kuran'da tarif edilen gerçek adalet, doğruluk ve dürüstlük bu yöneticiler döneminde de hüküm sürmüş ve bu yönetimler kendilerinden sonra gelecek insanlara birer örnek teşkil etmişlerdir.

Çok şerefli bir geçmişe sahip olan Türk halkı da adaletli, merhametli ve dürüst yönetimiyle tarihe geçmiş bu ender topluluklardan biridir. Bu gerçeği, kitabın ilerleyen sayfalarında da görüleceği gibi, Batılı pek çok tarihçi teyid etmektedir. Ay-

rıca bu gerçek, geçmişte Türklerin yönetiminde asırlarca yaşamış halklara mensup araştırmacılar tarafından da samimiyetle dile getirilmektedir. İki büyük Türk imparatorluğu olan Büyük Selçuklular ve Osmanlı İmparatorluğu bu konuda akla gelen ilk örneklerdir. Bu imparatorlukların yönetimi altında asırlar boyunca yaşayan çeşitli halklar arasında gerçek adalet sağlanmış, toplumda barış ve sevgi hakim olmuştur.

Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun adaletle hükmeden hakanları

Türklerin İslamiyet'i kabulüyle birlikte hakanların, padişahların yönetimi de İslam ahlakına göre olmuştur. Kuran'da Allah'ın bildirdiği adaleti uygulayan yöneticiler, bu tutumları neticesinde çok büyük başarılar elde etmiş, büyük fetihler gerçekleştirmiş ve İslam'ın yayılmasında önemli katkılarda bulunmuşlardır. İngiliz araştırmacı Sir Thomas Arnold, *The Preaching of Islam* adlı kitabında Hıristiyanların, Selçukluların bu tutumlarından dolayı, nasıl onların idaresi altına girmek istediklerini şöyle anlatmıştır:

*"İslam idaresi, altında dini hayatın emniyette olduğu hakkındaki bu hisler, yine o devirlerde Küçükasya (Anadolu) Hıristiyanlarının, Selçuk Türklerini bir kurtarıcı sıfatı ile karşılamalarına vesile olmuştu... Hatta VIII. Mihail (1261-1282) devrinde, Küçükasya içerisindeki ufak kasabaların halkı, Bizans İmparatorluğunun istibdadından kurtulmak ümidi ile Türkleri kasabalarının işgali için davet etmişlerdi. Hatta bu halk arasında zengin veya fakir birçok kimseler, o zamanki Türk Millî sınırları içerisinde göç etmeyi bile göze almışlardır."*²⁰

Bu büyük Türk İmparatorluğu'nun en parlak devrinde yönetimde olan Melikşah, Kuran'ın hükümlerini uygulama konusunda oldukça hassas davranmıştır. Ele geçirdiği topraklardaki halka karşı büyük bir sevgi ve merhametle yaklaşmış, bunun neticesinde de fethettiği ülkelerin halkları tarafından büyük bir sevgi ve saygıyla anılmıştır. Ermeni tarihçisi Urfalı Mathiu, Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nu şu şekilde anlatır:

*"Melikşah'ın saltanatı Allah'ın lütfuna mazhar oldu. Hakimiyeti uzak ülkelere kadar yayıldı ve Ermenilere huzur verdi. Kalbi Hıristiyanlara karşı şefkatle dolu idi. Geçtiği ülkelerin halklarına karşı bir baba gibi davrandı. Birçok şehir ve vilayetler kendi arzuları ile onun idaresine girdi; bütün Rum ve Ermeni beldeleleri onun kanunlarını tanıdı."*²¹

Tüm tarafsız tarihçiler Melikşah'ın adaletini ve merhametli tavrını içtenlikle dile getirmektedirler. Onun merhameti Kitap Ehlinin kalbinde de kendisine karşı bir yumuşama oluşmasına vesile olmuştur. Hatta bu nedenle tarihte eşine az rastlanır şekilde, birçok şehir kendi isteğiyle Melikşah'ın idaresi altına girmeyi kabul etmiştir. Sir Thomas Arnold'ın yine aynı kitabında yer alan, 2. Haçlı seferine VII. Louis'in özel katibi olarak katılan St. Denis Manastırı mensubu Odo de Diogilo adlı rahibin anılarında, Müslümanların hangi din mensubu olursa olsun herkese karşı nasıl adaletli davrandıkları tüm şeffaflığıyla anlatılmaktadır:

*"Eğer Müslüman Türklerin kalplerine, o sefaleti ve felaketi gö-
rerek, bir acıma duygusu gelmemiş olsaydı, geri kalan Haçlı
kafilesinin durumu çok feci olurdu. Türkler, bu biçarelerin ya-
ralılarına baktılar, fakirlerini cömertlikle beslediler ve sıkıntıdan*

*kurtardılar. Hatta bazı Müslümanlar, Rumların tehdit ve hile ile hacılardan koparmış oldukları Fransız paralarını satın alarak ihtiyacı olan hacılara verdiler. Aynı dinden olmayanların bu koruyucu muameleleri ile dindaşları olan ve kendilerini ağır işlerde kullanan, döven, dolandıran Rumların hareketleri, Haçlı hacıları arasında, öyle bir karşılaştırma vesilesi oldu ki, bunlardan pek çoğu kendi istekleri ile kendilerini kurtaran Müslümanların dinini kabul ettiler."*²²

2. Haçlı Seferi sırasında yaşananları anlatan Odo de Diogilo, Müslümanların gösterdikleri sevecen, şefkatli ve adil tutumun nasıl güzel sonuçlara vesile olduğunu da şu satırlarla aktarmıştır:

*"Kendilerine karşı zalimce davranan dindaşlarından sakınarak, imansız telakki olunan, fakat haklarında gayet yumuşak ve şefkatle muamele edenlerin arasına emniyetle girdiler. Ve işittiğimize göre, Türkler çekilirken 3 bin kadarı da onlara katılmıştır... Gerçekte Müslümanlar, ifa ettikleri hizmetle yetinerek, bunlardan hiçbirisini dinlerini terk etmeye zorlamamışlardı."*²³

Tarihçiler tarafından yazılan bu satırlar İslam ahlakının sa-
vaş ya da zorluk döneminde de adaleti emrettiğini göstermektedir. Türklerin -tüm dünyanın zorba imparatorlarla yönetildiği, zulmün hüküm sürdüğü bir dönemde- gösterdiği bu üstün ahlak, Kuran'a olan bağlılıklarının ve yüksek karakterlerinin bir göstergesidir. Bu nedenle de, Türklerin karşısındaki millet ya da topluluk her ne kadar İslam'a karşı önyargılı da olsa, bu güzel Müslüman ahlakına şahit olduktan sonra aynı Haçlı Ordu-su'ndaki Hıristiyanlar gibi kalplerinde İslam'a karşı bir yumuşama, sevgi oluşacaktır.

Osmanlı İmparatorluğu fethettiği ülkelere adalet götürmüştür

İslam ahlakının yaşandığı toplumlarda sosyal hayatın nasıl huzur ve barış içerisinde devam ettiğini tarih bize pek çok örnekle göstermiştir. Bu adil yönetimlerden biri de Osmanlı devletidir. Osmanlı İmparatorluğu asırlar boyunca üç büyük kıtanın büyük bir bölümüne hakim olmuştur. Bugün Balkanlar'da, Ortadoğu'da, Kuzey Afrika'da ve daha pek çok yerde Osmanlı'nın izlerini görmek mümkündür. Osmanlı ayak bastığı her yerde Türk'ün üstün karakterinin tanınmasına vesile olmuştur. La Martine'in 1854 yılında basılan Histoire de la Turquie isimli 10 ciltlik eserinden yapılan bir alıntı Osmanlı'nın günümüzdeki izlerini çok güzel yansıtmaktadır:

"İzmir'i, İstanbul'u, Suriye'yi, Lübnan'ı ziyaret edin. Oralarda manastırlara, dini mekanlara, eğitim kurumlarına girin. Dini eğitim veren yerlere bakın ve 'Osmanlı'nın, size karşı davranışında ve korumasında bir eksiklik var mıydı?' diye sorun. Hepsi size 'Osmanlı'nın ve Sultan'ın tarafsızlığından' söz edecektir... Gerçek şu ki, bu dini yerlerin yönetiminde Osmanlı tam bir tarafsızlık, saygı ve barış duygusuyla hareket etmiştir..."²⁴

Osmanlı İmparatorluğu, kurucusu Osman Bey'den başlamak üzere Fatih Sultan Mehmet ve diğer padişahları adil yönetimleri ile tüm insanlığa örnek olmuştur. Onların zamanlarında her dinden, her inançtan insan birarada huzur içerisinde yaşamıştır. Hatta herhangi bir mücadeleye dahi girmeden kendi istekleriyle Fatih Sultan Mehmet'e teslim olan toplumlar olmuştur. Bu da insanların onun adil yönetiminden ne derece hoşnut olduğunu göstermektedir.

Bütün İslam devletlerinde olduğu gibi, Osmanlı padişahları da fethettikleri bölgelerdeki gayrimüslimlere karşı son derece adaletli davranmışlardır.²⁵ Çünkü Kuran ahlakına göre o ülkelerin yerli insanları Allah'ın kendilerine bir emanetidir. Onları himaye etmek, hiç kimsenin onlara zulüm yapmasına müsaade etmemek adalet sahibi olan yöneticinin sorumluluğudur. Bu nedenle Avrupalı devletler ele geçirdikleri ülkelerde çok büyük soykırımlar gerçekleştirip, yerli halka zulümler yapıp, ülkenin tüm doğal zenginliklerini sömürürlerken, Osmanlı padişahları gittikleri ülkelere refah götürmeyi kendilerine gaye edinmişlerdir. Fethettikleri ülkelerdeki yerli halkın inançlarını değiştirmek için hiçbir zorlamada bulunmamış, aksine ibadetlerini huzur içerisinde yapabilmeleri için onlara imkan sağlamışlardır.²⁶

Türkler, idareleri altında yaşayan hiçbir zümrenin diline, dinine, sosyal ve idari yapılarının büyük bir kısmına, kısacası kültürlerine müdahale etmemişlerdir. Bu nedenle o dönemde aynı toprak üzerinde her dinden, her milletten insan birarada huzur içerisinde yaşamaktaydı. Bu konuda tarihçi A. Miquel şöyle demektedir:

*"Hıristiyan halklar Bizans ve Latin devletleri zamanında bula-madıkları çok iyi yönetilen bir idare karşısında bulunmaktaydılar. Asla sistemli bir zulüm görmemekteydiler. Tam aksine imparatorluk, İstanbul başta olmak üzere, işkence gören İspanyol Musevileri'ne bir sığınak olmuştu. Hiçbir yerde zorla İslamlaşırma olmamıştır."*²⁷

İslam adaletiyle yönetilen Türk toprakları o dönemde her dinden insan için bir rahatlıktı. Örneğin Osmanlı İmparatorluğu döneminde Anadolu ve Rumeli gayrimüslimleri dinlerine ve sos-

yal hayatlarına müdahale edilmeden, eski gelenekleri üzerinde yaşamaya devam etmişlerdir.²⁸ Osmanlı padişahlarının Kuran'a olan keskin itaatleri neticesinde toplum içerisinde ırk, dil ve etnik kimlikler nedeniyle bir ayırım olmamış, insanlar birbiriyle kaynaşmış ve toplumun çeşitli kesimleri arasında sosyal adalet sağlanmıştır. Tarihçi İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi* adlı kitabında gayrimüslim halkların Türklerin güçlü merhametlerini nasıl bir kurtuluş olarak gördüklerini şöyle anlatmıştır:

*"Türklerin, gayrimüslim cemaatlerin dini ve vicdani hislerine saygı göstermesi, bu insanların Osmanlı idaresini bir kurtarıcı olarak karşılamasına sebep olmuştur."*²⁹

Avrupalı tarihçi Richard Peters İslam dinini benimseyen Türklerin yüzyıllar boyunca ele geçirdikleri tüm ülkelerde nasıl bir adalet örneği temsil ettiklerini de şu sözleriyle dile getirmiştir:

*"Türkler asırlar boyunca birçok milletlere hakim oldular, fakat onları asimile etmeye asla gayret etmediler. Onlara hürriyet verdiler ve din ve kültürlerinin yaşanmasına müsaade ettiler."*³⁰

Tüm bu örnekler açıkça göstermektedir ki Türkler fethettikleri ülkeleri sömürmemişler, bu ülke insanların haklarına saygı göstermişlerdir. Selçuklularda olduğu gibi, Osmanlı padişahları da fethettikleri yerlerde yaşayan halkı himaye edip, korumayı kendilerine bir görev bilmişlerdir. Bu nedenle aynı topraklar üzerinde her milletten ve dinden insan, kavga ve bozgun olmadan huzur içerisinde yaşamıştır. Osmanlı yöneticileri şayet toplumu oluşturan bu farklı gruplara karşı adaletli bir yönetime sahip olmasalardı, elbette böyle köklü imparatorluklar kuramaz ve bu insanları asırlar boyu birarada tutamazlardı.

Ancak görmekteyiz ki, İslamiyet'in onlara kazandırdığı yüksek idealler ve hasletler neticesinde, son derece ileri bir kültür ve medeniyet seviyesine ulaşmışlardır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk dönemlerindeki adil yönetim

Osmanlı İmparatorluğu'nun kurucuları daha ilk yıllardan itibaren adaletle davranmayı kendilerine düstur edinmişlerdir. Birlikte yaşadıkları farklı dinlerden topluluklara, inkarcı gruplara karşı adaletli bir yönetimleri olmuş, dinlerini değiştirmek için herhangi bir zorlamada bulunmamış, her zaman barış içinde yaşamayı hedeflemişlerdir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun kurucusu Osman Bey, beyliğinin etrafındaki gayrimüslim müslimlerle oldukça dostane ilişkiler kurmuştur. Bu iyi ilişki neticesinde karşılıklı bir güven oluşmuştur. Örneğin Osman Bey aşiretiyle yaylaya çıkarken, eşyalarını, Bilecik'teki gayrimüslimlere emanet olarak bırakır, dönüştü onlara yağ, peynir ve halı gibi hediyeler verirdi.³¹ Ayrıca Osman Bey'in Eskişehir'in Ilica yöresinde kurduğu pazara, güvenli olduğu için etraftaki gayrimüslimlerden ve Germiyan halkından alışveriş için de sık sık gelenler olurdu.³² Gayrimüslimlerle sıcak bir diyalog, sosyal ilişkiler kurmuştu. Tarihçi Joseph von Hammer'in *Osmanlı Tarihi* adlı kitabında aktardığı bir olay bize Osman Bey'in hangi dine mensup olursa olsun, insanlar arasında adaletle hükmettiğini göstermektedir:

"Birgün bu pazara Bilecik gayrimüslimleri bir yük bardak getirmiş- Germiyanlı bir Müslüman da bardak satın almış, ancak parasını ödememiştir. Bu gayrimüslimin, Germiyanlı'yı şikayet

etmesi üzerine Osman Bey, Germiyanlı Müslümanı yanına çağırarak, bardağın parasını kendisinden almış ve onu gayrimüslime vermiştir. Bu olay üzerine Osman Bey, tellallar vasıtasıyla, Bilecik gayrimüslimlerine kimsenin eziyet etmemesini ilan etmiştir. Osman Bey bu konuda o kadar adalet göstermiştir ki, Bilecik'in gayrimüslim kadınları bile, bu pazara gelip emniyet içinde alışverişlerini yapar hale gelmişlerdir. Gayrimüslim halk, Osman Bey'in yönetiminde emniyet ve eman içinde olmuştur. Bilecik'teki gayrimüslimlere karşı gösterdiği bu adaletin sebebi sorulduğunda, Osman Bey'in cevabı şöyle olmuştur: "Komşularımızdır. Biz bu ile garip olarak geldiğimiz zaman, onlar bizi hoş tuttular. Şimdi bize dahi gerekir ki, bunlara hürmet edelim."³³

Osman Bey'in gösterdiği bu güzel ahlak, Allah'ın Kuran'da bildirdiği bir emrin yerine getirilişidir:

Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anne-babaya, yakın akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşına, yolda kalmışa ve sağ ellerinizin malik olduklarına güzellekle davranın. Çünkü, Allah, her büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez. (Nisa Suresi, 36)

Kuran ahlakına uygun bu davranış, birçok insanın kalbinin İslam'a ısınmasına vesile olmuştur. Osman Bey, Yarhisar, İnegöl, Bilecik ve Yenişehir'i çevresiyle birlikte fethettikten sonra, burada yaşayan gayrimüslim halka karşı da adaletle ve merhametle yaklaşmış, topraklarını onlara bırakmıştır. Öyle ki bu topraklarda yaşayanların durumları, Osmanlı hakimiyetinden öncesine göre daha iyi olmuş ve bu yerler kısa sürede daha ya-

şanlır hale gelmiştir. Hatta Osman Bey'in ülkesinde çok güvenlikli ve adaletli bir ortam olduğu için, bunu işiten diğer yerlerin gayrimüslim halkları da Osmanlı topraklarına yerleşmeye başlamışlardır.³⁴ İslam dininin getirdiği adalet, sevgi ve güven ortamı Osman Bey tarafından sağlanmış olmasaydı, toprakları Müslümanlar tarafından fethedilen gayrimüslimler düşmanca bir tavır içine girebilirlerdi. Ancak kendisi, Allah'ın emirlerini gözetten bir yönetici olması sebebiyle insanlar arasında adaletle hükmetmiştir. Osman Bey'in, gayrimüslimlere olan sevgi ve saygısının bir göstergesi olması amacıyla, düğünlerine katılarak hediyeler götürdüğü de bilinmektedir.³⁵

Osman Bey'in adaletli tavrına bir başka örnek de *Osmanlı Tarihi* isimli kitabın yazarı Joseph Von Hammer tarafından şöyle anlatılmaktadır:

*"Bir Cuma günü Germiyan Türk Beyi Alişir'in uyrukluğunda olan bir Müslüman ile Bilecik Rum Komutanına bağlı bir Hıristiyan arasında çıkan kavgada Osman, Hıristiyandan yana hüküm verdi. Bunun üzerine bütün ülkede Ertuğrul'un oğlu Osman'ın hak ve adalet severliğinden söz açılmaya başlandı."*³⁶

Nitekim Osman Bey'in, ölmeden önce oğlu Orhan'a "Bütün tebaanı eşitlik üzere koru, sana itaat edenleri hoş tut."³⁷ şeklinde bir vasiyette bulunduğu rivayet edilmektedir. Onun adil yönetimi birçok yerde ün salmıştır. Bu sebeple Orhan Bey'in Bursa'nın fethi sırasında kuvvet kullanmasına gerek dahi kalmamış, Bursa Beyi kaleyi kendi isteğiyle teslim etmiştir. Bunun üzerine Orhan Gazi, Bursa Beyinin veziri Saroz'a, bu kaleyi niçin teslim ettiğini sormuş ve Saroz birkaç sebep arasında şunu da söylemiştir: "Size itaat edenler rahat içindeler. Biz de rahatlı-

ğa heves ettik."³⁸ Aynı soru Bursalı Rumlara sorulduğunda verdikleri cevap yine aynı samimi duyguları göstermektedir:

*"Sizin devletinizin günden güne yükseldiğini ve bizim devletimizi geçtiğini anladık; babanızın idaresine geçen köylülerin memnun kalıp, bir daha bizi anmadıklarını gördük ve biz de bu rahatlığa heves ettik."*³⁹

Orhan Gazi ve etrafındaki devlet adamlarının, Hıristiyanlara karşı ne kadar merhametli davrandıklarını, 1355 tarihinde, Osmanlılara esir düşen Selanik Başpiskoposu Gregory Palamas'ın mektubu da açık bir şekilde göstermektedir. Palamas mektubunda, Osmanlı ülkesindeki Hıristiyanları tam bir serbesti içinde gördüğünü, Orhan Bey'in oğlu Süleyman Paşa'nın, O'na Hıristiyanlık hakkında serbestçe sorular sorduğunu ve bizzat Sultan Orhan'ın kendisi ile ulema arasında münazara yaptığını yazmaktadır.⁴⁰

Orhan Gazi, Hıristiyanlara karşı olduğu gibi Musevi topluluklara karşı da son derece adaletli ve merhametli davranmıştır. Edirne ve Trakya'nın diğer şehirlerinde yaşayan Museviler birçok devletten zulüm gördükleri için, Türklerin kendi yaşadıkları bölgeleri fethetmesini sevinçle karşılamışlardır.⁴¹

Osmanlı padişahlarının Musevilere olan bu yaklaşımı, I. Murat zamanında da devam etmiştir. Sultan Murat'ın halkına karşı adil ve anlayışlı yönetimini çağdaşı Bizans tarihçisi Khal-kokondylas şöyle anlatmaktadır:

*"Kendisine itaat ve hizmet eden milletlere ve kişilere, hangi dinden olurlarsa olsunlar, iyi ve yumuşak ve cömert davranırdı. Düşmanlık gösterenlere karşı amansızdı. Hiçbir düşmanı elinden kurtulamadı. Verdiği söze sonradan aleyhinde tecelli etse bile sadık kalarak, dost düşman herkesin güvenini kazandı."*⁴²

Bir başka tarihçi İngiliz Gibbon ise Sultan Murat'ın Hıristiyanlara karşı olan merhametini şöyle anlatmaktadır;

*"Dünya üzerinde çağdaşı bütün hükümdar ve devlet adamlarından üstündü. Babasının bile tahayyül ettiği sınırları çok aştı. Bütün tarihin en hayret verici gelişmelerinden birini, Osmanlı lehine kazandı. Ortodokslar'a, Katolikler'in Ortodokslar'a yaptığı muameleden kat kat iyi muamelede bulundu."*⁴³

Tüm bu örnekler Osmanlı İmparatorluğunun kuruluş ve ilk gelişim dönemlerinde bir anda çok büyük bir güç kazanmasının nedenlerini ortaya koymaktadır. Yöneticilerin adil tutumları diğer dinlere mensup halklar üzerinde çok olumlu etkiler oluşturmuş, Osmanlı toprakları çok büyük bir hızla genişlemiştir. Bu genişlemenin diğer padişahlar döneminde de hızlanarak artmasının en büyük nedeni aynı merhametli ve adil tutumun devam etmesidir. Fatih Sultan Mehmet dönemindeki adil ve merhametli ortam ise tüm tarihçiler tarafından dile getirilen apaçık bir gerçektir.

Fatih Sultan Mehmet döneminde gerçek bir adalet sağlanmıştır

Fatih Sultan Mehmet döneminde yapılan fetihlerle İmparatorluk üç kıtaya yayılmış, İstanbul'un fethi ise bir çağın kapanıp, yeni bir çağın açılmasına neden olmuştur. Bu fetih Osmanlı'da olduğu gibi, Avrupa tarihinde de bir dönüm noktasıdır. İstanbul'u olağanüstü bir askeri deha ile fetheden ve böylelikle dünyada bir çağı değiştiren Fatih, gittiği her yeni ülkeye İslam'ın adaletini ve sevgisini götürmüştür.

Fatih Sultan Mehmet'in Kitap Ehline karşı olan merhameti

günümüze kalan birçok anlaşmalarla da belgelenmiştir. Onun İslam ahlakından kaynaklanan merhametinden Hıristiyan, Musevi, Ermeni, Süryani her dine mensup insan payını alıyordu.⁴⁴ Bu nedenle Fatih'in padişah olduğu süre boyunca birçok yabancı millet onun yönetimi altına girmekten büyük bir memnuniyet duymuşlardı. Bizanslı yönetici Büyük Düka Notaras'ın "*Bizans'ta Latin şapkası görmektense, Türk sarığı görmeyi tercih ederim*"⁴⁵ şeklindeki sözü de bu gerçeği teyid eder niteliktedir.

Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethi, ilk başlarda gayrimüslim halk arasında büyük bir korkuya neden olmuştur. Bas-kılara ve saldırılara maruz kalacaklarını düşünen bu kişilerin büyük bir bölümü ya firar etmiş ya da Ayasofya'da toplanmıştır. Ancak Fatih Sultan Mehmet onlara anlayış ve adaletle yaklaşmış, her türlü korkudan uzak olarak evlerine dönmelerini ve işleriyle rahat bir şekilde uğraşmalarını istemiştir.⁴⁶ Onlara dinleri konusunda hiçbir baskı yapmamış, aksine birçok din mensubunu büyük bir sevgiyle karşılayarak, onların dinlerini rahatça yaşayabilecekleri bir ortam hazırlamıştır. Sarayda Müslüman ve Hıristiyan bilginler yan yana yaşamış ve her türlü ilmi konuyu büyük bir müzahama ile tartışmışlardır.⁴⁷

Fatih Sultan Mehmet de Hıristiyanlığı bir Hıristiyan aracılığıyla tanımaya çalışmış⁴⁸ ve Patrik'e İsa cemaatine bir "temin-i hukuk" (modus-vivendi) tesis ettiğini belirten bir ferman vermiştir. Fatih, Patrikhane'ye çok geniş imkanlar tanımış, böylece Patrikhane ilk defa Türkler zamanında bir muhtariyete kavuşmuştu.⁴⁹ Batı ve Doğu kaynaklarından yararlanarak fermanın bir örneğini yayınlayan tarihçi Hammer, Padişah'ın, Patrik'e gönderdiği beraatte şunların yazılı olduğunu belirtmektedir:

*"Kimse Patrik'e tehakküm etmesin: kim olursa olsun, hiçbir kimse kendisine ilişmesin: Patrik ve maiyetinde bulunan büyük rahipler, her türlü genel hizmetlerden süresiz olarak affedilmiş olsunlar."*⁵⁰

Fatih Sultan Mehmet fethin ardından hemen gayrimüslim azınlıkların hukuki haklarıyla ilgilenmiş ve Rum-Ortodoks Patrikliğine Gennadius'u getirerek, onlarla bir anlaşma yapmıştır. Galata'da yaşayan Kitap Ehliyle yaptığı anlaşmada ise, Galata kiliselerine el konulmayacağı, meşid haline getirilmeyeceği, ibadetlerine karışılmayacağı ve hiçbir gayrimüslimin zorla Müslüman yapılmayacağı teyid edilmiştir.⁵¹ Aynı döneme ait başka bir anlaşmada ise ruhani reislerin bundan önce nasıl "metropolit" sıfatı taşıyorlarsa, öylece devam etmelerine izin verildiği görülmektedir.⁵²

Fatih Sultan Mehmet, Hıristiyanlığın yanı sıra Musevilerin haklarına da sahip çıkmıştır. Onlara da hahambaşları liderliğinde kendi havralarına sahip olma ve dini hizmetlerini serbestçe yürütme hakkı tanımıştır. Fatih Sultan Mehmet, Osmanlı döneminin ilk hahambaşısı olan Moşe Kapsali'yi huzuruna davet ederek, kendisine iltifatta bulunmuş ve Musevilere ait davaları görmek için bir ferman vermiştir.⁵³

Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethiyle başlayan bu ilerleme, Fatih'ten sonra gelen padişahlar tarafından da devam ettirilmiştir. Osmanlı orduları iki kez Viyana kapılarına dayanmış, Sırbistan, Arnavutluk, Bosna-Hersek, Eflak, Boğdan başta olmak üzere Balkanlar baştan sona fethedilmiş, Macaristan Osmanlı himayesine geçmiş, Osmanlı denizlere açılmış, Karadeniz

Türk gölü haline getirilmiş, Mora yarımadası, Rodos, Girit, Sakız gibi birçok Ege adası alınmış, Kafkasya ele geçirilmiş, Bağdat, Tebriz, Yemen, Suriye, Irak, Lübnan, Mısır, Filistin, Kudüs, Fas, Tunus, Cezayir, Doğu Anadolu, Baharat Yolu, Lehistan gibi daha pek çok yer Türk toprağı haline gelmiştir. Fethedilen tüm bu topraklarda her dinden ve her görüşten insan barış ve kardeşlik içinde yaşamış, hiç kimseye dininden, dilinden ya da ırkından dolayı zulmedilmemiştir. Aksine farklı inançlara, geleneklere, törelere sahip insanlar, aralarında hiçbir anlaşmazlık olmadan, Osmanlı'nın adil yönetimi altında huzur içinde senelerce birarada yaşamışlardır.

İşte böyle bir adaletin ve anlayışın hüküm sürdüğü bir toplum, günümüzde en çok özlenilen modeldir. Bunun için de tek çözüm Kuran ahlakını eksiksizce yaşamaktır. Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi Kuran ahlakını yaşayan yöneticiler ve onların önderlik ettiği toplumlar tarihte çok büyük bir refah içerisinde hüküm sürmüşlerdir. Kuran'da emredilen ahlak yaşandığı için, en üst kademedeki yöneticiden sıradan bir esnafa kadar, herkesin adaletli, merhametli, sevgi dolu, saygılı, affedici, dürüst olması, toplumlara huzuru ve barışı getirmiştir.

Böyle bir toplumun tekrar oluşmaması için hiçbir neden yoktur. Gereken tek şey insanların önce kendilerinden başlayarak Kuran ahlakını yaşamaya niyet etmeleri, daha sonra da insanlar arasında aynı ahlakı yaymak için gayret göstermeleridir.

HZ. MEHDİ (AS) DÖNEMİNDE TÜM DÜNYAYA GÖRÜLMEMİŞ BİR ADALET HAKİM OLACAKTIR

Yüce Allah, Kuran-ı Kerim'de İslam ahlakını yeryüzüne hakim kılacağını bildirmiştir. Peygamber Efendimiz (sav) de, hadislerinde bu büyük ve kutlu olaya ahir zamanda Hz. Mehdi (as)'ın vesile olacağını haber vermiştir. Kuran ahlakının gereği olarak ve Peygamberimiz (sav)'in bildirdiği gibi, İslam ahlakının hakimiyeti sevgiyle olacaktır. İslam ahlakının hakim olmasıyla yeryüzü huzur ve güvenliğe kavuşacak, her türlü kargaşa, çatışma, anarşi ve terör son bulacaktır. Ahir zamanın kargaşalarından ve zulümlerinden büyük sıkıntı duyan insanlar, İslam ahlakını yeryüzüne hakim kılacak olan Hz. Mehdi (as)'ın adaletinden, merhametinden, cömertliğinden, sevgisinden, ilgisinden razı olacaklardır. Ahir zamanda Hz. Mehdi (as)'ın, Allah'ın izniyle, muhakkak ortaya çıkacağı Peygamberimiz (sav)'in hadis-i şeriflerinden birinde şöyle müjdelendiği:

Dünyada tek bir gün kalsa bile (kıyamet kopmadan) Allah o günü uzatacak, adı adıma, babasının adı da babamın adına uygun, Ehl-i Beytimden mutlaka bir şahıs (Hz. Mehdi (as)) gelecek, daha önce zulüm ve haksızlıkla dolu olan yeryüzünü adalet ve insafla dolduracak. (Ebu Davud ve Tirmizi / Büyük Hadis Külliyyatı, Rudani 5.Cilt, s. 365)

Hadislerde bildirildiğine göre, Hz. Mehdi (as) Hicri 1400'de zuhur edecek ve İslam ahlakını yeryüzüne hakim edecektir. Hz. Mehdi (as)'ın ortaya çıkışıyla yeryüzündeki tüm zulüm ve haksızlıklar sona erecek, dünyaya adalet, barış, sevgi, huzur ve güven yerleşecektir. Kütüb-i Sitte'de yer alan hadis-

ler, İmam Rabbani, Suyuti, Berzenci, Bediüzzaman Said Nursi gibi büyük İslam alimlerinin yaptıkları açıklamalar doğrultusunda Hz. İsa (as)'ın yeniden yeryüzüne dönüşünün, Hz. Mehdi (as)'ın çıkışının, İslam ahlakının yeryüzüne hakim olmasının vaktinin Hicri 1400, yani içinde bulunduğumuz çağ, olduğu son derece açıktır. (Konuyla ilgili detaylı bilgi için bkz. www.hazretimehdi.com)

Peygamberimiz (sav)'in hadislerinde verilen her çeşit ürün ve mal bolluğu, emniyet, güven ve adaletin temini, huzur ve saadet, maddi manevi her türlü imkanın insanların rahatı, konforu, neşesi ve huzuru için kullanılması, ihtiyaç içinde olan kimşenin kalmaması, isteyene istediğinden sayılmadan kat kat fazlasıyla verilmesi Hz. Mehdi (as)'ın vesilesiyle, Hicri 1400'de yani bu çağda gerçekleşecektir. Hz. Mehdi (as)'ın vesilesiyle oluşacak olan bu adalet ve huzur ortamı çok geniş çapta ve çok benzersiz olacaktır. Konuyla ilgili Peygamberimiz (sav)'den rivayet edilen hadislerden bazıları şöyledir:

Kıyametin kopması için zamanda sadece bir günden başka vakit kalmamış da olsa Allah benim Ehl-i Beyt'imden bir zatı gönderecek yeryüzü zulümle dolduğu gibi, **O (HZ. MEHDİ (AS)) YERYÜZÜNÜ ADALETLE DOLDURACAK.** (Sünen-i Ebu Davud, 5/92)

HZ. MEHDİ (AS)'İN ZAMANINDA ADALET O KADAR BOL OLACAK Kİ, zorla alınan her mal sahibine geri iade edilecektir. (El-Kavlul Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyy-il Muntazar, s. 23)

HZ. MEHDİ (AS), ADİL BİR HAKEM OLARAK ÇIKACAK... (*El-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamet-il Mehdiyy-il Muntazar*, s. 31)

ONUN (HZ. MEHDİ (AS)'IN) ADALETİ HER YERİ KAPLAYACAK ve insanlar arasında Hz. Peygamberin sünnet-i seniyyesi ile muamele edecektir. Hatta birisinden, mala ihtiyacı olan kim varsa çağırmasını söyleyecek, o kişi emrini yerine getirdiğinde, sadece bir kişi gelecektir. (*El-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamet-il Mehdiyy-il Muntazar*, s. 20)

Hz. Mehdi (as)'a aralarında kadınların da bulunduğu 314 kişi biat edecek ve her zalim onun karşısında mağlup olacaktır. **ZAMANI O KADAR ADİL OLACAK Kİ, KABİRDEKİ ÖLÜLER DİRİLERE İMRENECEKTİR...** (*El-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamet-il Mehdiyy-il Muntazar*, s. 22)

Hz. Mehdi (as) bendendir, yeryüzü zulüm ve işkence ile dolu gibi, **ONU DOĞRULUK VE ADALETLE DOLDURUR.** (*Süneni-i Ebu Davud*, 5/93)

İnsanlar, balarılarının beyleri etrafından toplanması gibi, Hz. Mehdi'nin çevresinde toplanırlar. **DAHA ÖNCE ZULÜMLE DOLU OLAN DÜNYAYI, O (HZ. MEHDİ (AS)) ADALETLE DOLDURUR. ADALETİ O DENLİ OLUR Kİ, UYKUDA OLAN BİR KİMSE DAHİ UYANDIRILMAZ VE BİR DAMLA KAN BİLE AKITILMAZ. DÜNYA, ADETA ASR-I SAADET DEVRİNE GERİ DÖNER.** (*El-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamet-il Mehdiyy-il Muntazar*, s. 29)

SONUÇ

Kitap boyunca iman eden bir insanın adalet anlayışının ve sevgi dolu tavrının nasıl olması gerektiğinden ve böyle bir adalet ve ahlak insanlar arasında hakim olduğunda, nasıl bir toplum oluşacağından bahsedilmiştir. Ancak burada üzerinde durulması gereken önemli bir nokta bulunmaktadır: İnsanların toplum içinde adaleti sağlamak için gayret göstermeleri, aynı zamanda bu kişilerin Allah'ın dinini yaşamadaki ve Kuran ayetlerini uygulamadaki titizliklerini de gösterir.

Bu nedenle de Kuran'a iman eden Müslümanların, bu gerçek adalet anlayışını tam olarak yaşamaları gerekmektedir. Bir Müslüman, Allah'ın Kuran'da bildirdiği oruç, 5 vakit namaz, tesettür gibi emir ve ibadetlerine nasıl titizlik gösteriyorsa, aynı şekilde Allah'ın emrettiği gibi adaletle hükmetmekle ve merhametli olmakla da sorumludur. Aksi takdirde bu, Kuran ayetlerinin bir kısmına inanıp, diğer kısmına inanmamak anlamına gelir ki, Kuran'da insanların içine düşebileceği bu duruma dikkat çekilmiştir:

... Yoksa siz, Kitabın bir bölümüne inanıp da bir bölümünü inkar mı ediyorsunuz? Artık sizden böyle yapanların dünya hayatındaki cezası aşağılık olmaktan başka değildir; kıyamet gününde de azabın en şiddetli olanına uğratılacaklardır. Allah, yaptıklarınızdan gafil değildir. (Bakara Suresi, 85)

Mümin, Allah'ın ayetlerde bildirdiği bu azabının ne derece şiddetli olabileceğini çok iyi bilir. Allah en adil olan, insanlar arasında eksiksizce adaleti uygulayandır. O, adaletini dünyada olduğu gibi, ahirette de kullarına gösterecektir. İnsanların tüm yaşamları boyunca yaptıkları her hareket, söyledikleri her söz, akıllarından geçirdikleri her düşünce, büyük-küçük her amel Allah Katında adaletle hesaba çekilecek ve insanlar bununla karşılık göreceklerdir. Bu karşılık ya sonsuz cennet nimetleri ya da cehennem acı azabıdır:

Sizin tümünüzün dönüşü O'nadır. Allah'ın va'di bir gerçektir. İman edip salih amellerde bulunanlara, adaletle karşılık vermek için yaratmayı başlatan, sonra onu iade edecek olan O'dur. İnkâr edenler ise, küfürleri dolayısıyla, onlar için kaynar sudan bir içki ve acı bir azab vardır. (Yunus Suresi, 4)

İşte bu nedenle Müslüman Allah'ın hoşnut olmayacağı her türlü davranıştan sakınır. Peygamber Efendimiz (sav)'in dönemi ve daha sonra onun yolunu izleyen halifeleri gibi diğer tüm Müslüman yöneticilerin dönemlerindeki huzur ve barış dolu sosyal hayatın sebebi Kuran'a olan bağlılıklarıdır.

Kitapta en güzel örnekleriyle tarif edildiği gibi, Müslüman Türk halkı da tarih boyunca adaletiyle, anlayışıyla, merhametiy-

le, vicdaniyla, haysiyetiyle dünyaya nizam vermiş şerefli bir geçmişe sahiptir. Bu nedenle de geçmiş tecrübelerinden faydalanarak dünya üzerinde adaleti sağlaması ve yaşanan zulümlere bir son verebilmesi için önünde hiçbir engel yoktur. Yapılması gereken tek şey milli birlik içinde olmak ve Kuran'da öğretilen gerçek adaleti hakim kılmak için ciddi bir çaba göstermektir.

DARWINİZM'İN ÇÖKÜŞÜ

Darwinizm, yani evrim teorisi, Yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda çok mucizevi bir düzen bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle ve evrimin hiçbir zaman yaşanmadığını ortaya koyan 300 milyona yakın fosilin bulunmasıyla çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir.

Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini Yaratılış gerçeğiyle açıklamaktadırlar.

Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan pagan bir öğreti olmakla birlikte, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan *Türlerin Kökeni* adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine kendince karşı çıkıyordu. Darwin'in yanılgılarına göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılacağını, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel

iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır. Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak: Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır?

Evrim teorisi, Yaratılış'ı cahilce reddettiği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde kör tesadüflerin ürünü olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı. Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı.

Darwin'in *Türlerin Kökeni* adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu. Oysa Darwin'in kitabının yayınlanmasından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti:

Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür. (Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, s.2)

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücrelerinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücresinin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı:

"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır." (Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196)

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi.

O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı. ("*New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life*", *Bulletin of the American Meteorological Society*, c. 63, Kasım 1982, s. 1328-1330) Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti. (*Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules*, 1986, s. 7)

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca

ca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci *Earth* dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? (Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40)

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrin teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmaza girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile olağanüstü derecede kompleks yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha komplekstir. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilmemektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10^{950} 'de 1'dir. Ancak matematikte 10^{50} 'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır. Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sının içerdiği bilginin, eğer kağıda dökmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır. Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sen-

tezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, *Scientific American* dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır. (Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, s. 78)

Kuşkusuz eğer hayatın kör tesadüfler neticesinde kendi kendine ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın yaratıldığını kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı Yaratılış'ı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorisinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığının anlaşılmasıdır. Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: *Türlerin Kökeni, Doğal Seleksiyon Yoluyla...*

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez. Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve *Türlerin Kökeni* adlı kitabında "*Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz*" demek zorunda kalmıştı. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 189*)

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarken nesilden nesile boyunları uzamıştı. Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin *Türlerin Kökeni* adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti. (*Charles Darwin, The Origin of Speci-*

es: *A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 184*)

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20. yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına " faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala bilimsel olarak geçersiz olduğunu bilmelerine rağmen, Darwinistlerin savunduğu model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler.

Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi bir tesadüfi etki ancak zarar verir. Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar: *Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdır. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatinin geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. (B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)*

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları:

Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır.

Evrim teorisinin bilim dışı iddiasına göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü,

zamanla bir diğere dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir.

Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler" in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir. Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşıırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngenkuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu hayali varlıklara "ara-geçiş formu" adını verirler.

Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu garip canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, Türlerin Kökeni'nde bunu şöyle açıklamıştır:

Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179)

Ancak bu satırları yazan Darwin, bu ara formların fosillerinin bir türlü bulunamadığının da farkındaydı. Bunun teorisi için büyük bir açmaz oluşturduğunu görüyordu. Bu yüzden, *Türlerin Kökeni* kitabının "Teorinin Zorlukları" (Difficulties on Theory) adlı bölümünde şöyle yazmıştı:

Eğer gerçekten türler öbür türlerden yavaş gelişmelerle türemişse, neden sayısız ara geçiş formuna rastlamıyoruz? Neden bütün doğa bir karmaşa halinde değil de, tam olarak tanımlanmış ve yerli yerinde? Sayısız ara geçiş formu olmalı, fakat niçin yeryüzünün sayılamayacak kadar çok katmanında gömülü olarak bulamıyoruz... Niçin her jeolojik yapı ve her tabaka böyle bağlantılarla dolu değil? Jeoloji iyi derecelendirilmiş bir süreç ortaya çıkarmamaktadır ve belki de bu benim teorime karşı ileri sürülecek en büyük itiraz olacaktır. (Ek dipnot: Charles Darwin, *The Origin of Species*, s. 172, 280)

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir.

Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

*Sorumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz. (Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", *Proceedings of the British Geological Association*, c. 87, 1976, s. 133)*

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çık-

maktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir. (Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983, s. 197)

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani "türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.

İnsanın Evrimi Masalı

Evrin teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, insanın sözde maymunu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, insan ile hayali ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategori" sayılır:

- 1- Australopithecus
- 2- Homo habilis

3- Homo erectus

4- Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen "Australopithecus" ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin Australopithecus örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir. (*Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", Nature, c. 258, s. 389*)

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, "homo" yani insan olarak sınıflandırır. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslar'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunularından biri olan Ernst Mayr, "Homo sapiens'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder. (J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", Scientific American, Aralık 1992)

Evrimciler "Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens" sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oy-

sa paleoantropologların son bulguları, Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus'un dünya'nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir. (Alan Walker, *Science*, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, *Physical Anthropology*, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, *Olduvai Gorge*, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272)

Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis ve Homo sapiens sapiens (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır. (*Time*, Kasım 1996) Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açık ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriyle karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler. (S. J. Gould, Natural History, c. 85, 1976, s. 30)

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir.

Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle Australopithecus fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci

olmasına rağmen, ortada maymunu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak var sayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19)

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim.

Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia etmekte-

dir. Dolayısıyla bu akıl dışı iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemde geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savdukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimgiler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10^{-950} olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırınsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar.

Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümle-

ri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskopunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur. Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrım teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemde sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beyin içi kapkaranlıktır, ışık beyin bulunduğ yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaş-

madığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan elerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda

oluşturdu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmeye olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarıya ne kadar gürültülü de olsa beyin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyinizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir. Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojiye çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşamamıştır.

En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kay-

bolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir. Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır. Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan

Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ıslı ıslı renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorula-

ra hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz.

Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran Yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisini ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversite-

si'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz. (Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28)

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı var ettiğine inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağın yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendilerince Allah'ın apaçık olan varlığını kabul etmemek için, bu akıl ve bilim dışı kabulü cehaletle savunmaya devam etmektedirler.

Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği görürler: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcı'nın eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrım Teorisi Dünya Tarihinin

En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, profesörler, kültürlü, eğitilmiş insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin içinden bazı insanların altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür. Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma

düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarman da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlarıdır. (Bakara Suresi, 6-7)

... Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah, Hicr Suresi'nde de, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, oradan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyüünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyüünün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yandaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararlı biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve

sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa (as) ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa (as), Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa (as)'a, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa (as), büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayet şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) ativerince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la -Hz. Musa (as) ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa (as)'ın ortaya koyduğu delil, ayette bildirildiği gibi "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlativer" diye vahyettik. (O da fırlativerince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir.

Günümüzde de bir büyüün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir.

Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır. (Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43)

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler" in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

*Dediler ki: "Sen Yücesin, bize öğrettiğinden
başka bizim hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm
ve hikmet sahibi olansın."
(Bakara Suresi, 32)*

NOTLAR

- 1 Majid Khoduri, *İslam'da Savaş ve Barış*, Fener Yayınları, İstanbul, 1998, s. 209
- 2 Müsned-i Ahmed b. Hanbel, 5/411
- 3 Sünen-i Ebi Davud, 4/331
- 4 Müsned-i Ahmed b. Hanbel, 4/158, İbnü Kesir, 4/218
- 5 Hamidullah, Muhammed, *İslam Müesseselerine Giriş*, Çev. 1. S. Sirma, Düşünce Yayınları, İstanbul, 1981, s. 330; Yrd. Doç. Dr. Orhan Atalay, *Doğu-Batı Kaynaklarında Birlikte Yaşama*, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Yayınları, İstanbul, 1999, s. 87
- 6 Arnold, T. W., *İntişar-ı İslam Tarihi (The Preaching of Islam)*, Çev. Halil Hamit, Ankara, 1971, s. 68-69
- 7 İbn Hişam, Ebu Muhammed Abdulmelik, *Es-Siret'ü'n-Nebeviye*, Daru't-Türası'l-Arabiyle, Beyrut, 1396/1971, II/141-150; Yrd. Doç. Dr. Orhan Atalay, *Doğu-Batı Kaynaklarında Birlikte Yaşama*, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Yayınları, İstanbul, 1999, s. 149
- 8 Majid Khoduri, *İslam'da Savaş ve Barış*, Fener Yayınları, İstanbul, 1998, s. 209-210
- 9 Muhammed Hamidullah, *İslam Müesseselerine Giriş*, Düşünce Yayınları, İstanbul, 1981, s. 128
- 10 İbn Kesir, El-Bidaye, III/224-225; Hamidullah, El-Vesaik, No:1, s. 39-44; *Doğu-Batı Kaynaklarında Birlikte Yaşama*, Orhan Atalay, s. 40
- 11 Muhammed Hamidullah, *İslam Müesseselerine Giriş*, Düşünce Yayınları, 1981, s. 162-163
- 12 Muhammed Hamidullah, *El-Vesaik*, s. 44-45
- 13 Majid Khoduri, *İslam'da Savaş ve Barış*, Fener Yayınları, İstanbul, 1998, s. 123 ; Taberi, Tarih 1, 1850
- 14 Hamidullah, *Mecmuatü'l-Vesaik*, 195-197
- 15 Frenđ, 289; Hamidullah, *İslam Peygamberi*, II. 920; Levent Öztürk, *Asr-ı Saadetten Haçlı Seferlerine Kadar İslam Toplumunda Hıristiyanlar*, İZ Yayınclık, İstanbul, 1998, s. 55
- 16 Yrd. Doç. Dr. Orhan Atalay, *Doğu-Batı Kaynaklarında Birlikte Yaşama*, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Yayınları, İstanbul, 1999, s. 95; Hamidullah, *El-Vesaik*, s. 380-381, No: 358
- 17 İbn İshak'tan naklen Ebu Yusuf, 146; Levent Öztürk, *Asr-ı Saadetten Haçlı Seferlerine Kadar İslam Toplumunda Hıristiyanlar*, İZ Yayınclık, İstanbul, 1998, s. 55
- 18 L. Browne, *The Prospects of Islam*, s. 11-15, s. 269-270
- 19 Levent Öztürk, *Asr-ı Saadetten Haçlı Seferlerine Kadar İslam Toplumunda Hıristiyanlar*, İZ Yayınclık, İstanbul, 1998, s. 111
- 20 Yesevizade, *Sevgi Peygamberi*, Hakikati Arayış Neşriyatı, Ankara, 1996, s. 272-273; Sir Thomas Arnold, *The Preaching of Islam*, s. 97; Finlay: *4A History of Greece*, III, 358-9; J. H. Krieger: *Die Byzantiner des Mitte latters*, Halle, 1869, s. 276
- 21 Osman Turan, *Türk Dünyası Nizamının Millî, İslami ve İnsani Esasları*, Cilt 2, s. 138
- 22 Yesevizade, *Sevgi Peygamberi*, Hakikati Arayış Neşriyatı, Ankara, 1996, s.273-274
- 23 Yesevizade, *Sevgi Peygamberi*, Hakikati Arayış Neşriyatı, Ankara, 1996, s.274-275; Sir Thomas Arnold, *The Preaching of Islam*, s. 99-101; Migne: *Patrologia Latina*, Paris, 1844-55, tom. CXCV, s. 1243
- 24 Lamartine, *Histoire de la Turquie*, 1854'den alıntı. Hürriyet Gazetesi, 18 Ekim 2000, Ertuğrul Özkök
- 25 Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi*, Risale Basın-Yayın LTD. Mart, 1996, s. 26
- 26 Prof. Dr. Nejat Göyünç, *Osmanlı İmparatorluğu Hakkında Bazı Düşünceler*, Aydıllık Matbaası, Ankara, 1973, s. 29
- 27 F. Emeçen, K. Beydilli, M. İpşirli, M.A. Aydın, İ. Ortaylı, A. Özcan, B. Yedyıldız, M. Kütükoğlu, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, İstanbul, 1994, s. 467
- 28 Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi*, Risale Basın-Yayın LTD. Mart, 1996, s. 24
- 29 İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, I.cilt, 4. Baskı, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara-1982, s. 183
- 30 Toktamış Ateş, *Osmanlı Toplumunun Siyasal Yapısı (Kuruluş Dönemi)*, Say Kitap Pazarlama, s. 116; Richard Peters, *Geshichte der Türken*, s. 8
- 31 M. Altay Köymen, *Nesri Tarihi*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları no- 525, Ankara-1983, s. 45; A. Nihat Atsız, *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları no:604, Ankara, 1985, s. 22
- 32 Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi*, Risale Basın-Yayın LTD. Mart, 1996, s. 24
- 33 Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi*, Risale Basın-Yayın LTD. Mart, 1996, s. 24-25
- 34 A. Nihat Atsız, *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları no- 604, Ankara, 1985, s. 27
- 35 Mehmet Nesri, *Nesri Tarihi*, s. 51-52; A. Nihat Atsız, *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları no- 604, Ankara, 1985, s. 24-25
- 36 Joseph Von Hammer, *Osmanlı Tarihi*, C. I, Milliyet Matbaası, İstanbul, 1996, s. 5
- 37 Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi*, Risale Basın-Yayın LTD. Mart, 1996, s. 26
- 38 Mehmet Nesri, *Nesri Tarihi*, s. 68
- 39 Osman Turan, *Türk Dünyası Nizamının Millî, İslami ve İnsani Esasları*, İstanbul-Turan Neşriyat ve Matbaacılık, 1969, Cilt 2, s. 187
- 40 Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi*, Risale Basın-Yayın LTD. Mart, 1996, s. 26
- 41 Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi*, Risale Basın-Yayın LTD. Mart, 1996, s. 26
- 42 Yılmaz Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi-1*, "Siyasi Tarih", Ankara:T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları/2068, 1998, Cilt 1, s. 77; Khalkokondylas, *Paris tab'i*, s. 29
- 43 Yılmaz Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi-1*, Cilt 1, s. 77, (Oxford 1916, s. 52)
- 44 Sadi Bilgiç, *Sızıntı Dergisi*, Aralık 1997, sayı 227, s. 512
- 45 Yılmaz Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi-1*, s. 106
- 46 Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi*, Risale Basın-Yayın LTD. Mart, 1996, s. 29-30
- 47 *Cumhuriyet Gazetesi*, Fatih ve Fetih 4, Erdoğan Aydın, 31 Mayıs 2000, s. 9
- 48 *Cumhuriyet Gazetesi*, Fatih ve Fetih 4, Erdoğan Aydın, 31 Mayıs 2000, s. 9
- 49 Osman Turan, *Türk Dünyası Nizamının Millî, İslami ve İnsani Esasları*, Turan Neşriyat ve Matbaacılık, İstanbul 1969, Cilt 2, s. 190
- 50 Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi*, Risale Basın-Yayın LTD. Mart, 1996, s. 28
- 51 Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi*, Risale Basın-Yayın LTD. Mart, 1996, s. 29
- 52 Osmanlı Hukukuna Giriş ve Fatih Devri Kanunnameleri, Fey Vakfı Yay., 1990, s.406
- 53 Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi*, Risale Basın-Yayın LTD. Mart, 1996, s. 31